

קול התורה

תפארת

בס"ד מוגש עלון הבכורה
בברכת חג
שבועות שמח
לאוהבים בתפארת
החיים

בחן את עצמך!

האם אתה באמת
מכבד את אביך ואת אימך?

איך משיגים

רוח הקודש

ויודעים בדיוק כיצד
להתנהל בחיים?

מהן הסכנות ממחלוקת
פשוטה בין בני אדם עפ"י

תורת הקבלה

האמנות היהודית
בעולם על פי הגמרא

לא מה

שחשבתם

מיזם חדש
למתחזקים
חבר לחיים
ללמוד איתו
בכל דרך שתבחר

צילום: שוקי לדר

מרגש

מה קורה בממלכת

שר התורה זצוק"ל

ראיון מרתק עם נכדו הקרוב ונאמן
ביתו של מרן, הרב יעקב קניבסקי

בין הקירות הקדושים

הלכה למעשה

מרן הראשון לציון רבנו יצחק יוסף שליט"א

אחרי שזכית לאבא ולאימא, מצווה גדולה עליך לכבד אותם! בחן עצמך: האם לדעתך לכבד בפנים חמוצות, נחשב כיבוד? לכבד את אביך שיעשה עבודה קשה, זה כיבוד אב? האם מותר להקדים את אבא ולדבר לפני שהוא מדבר? האם מותר לדבר עם אימא בשוק, באופן שלא יודעים שזו אימא שלך? האם מותר לספר חדשות מצערות לאבא ולאימא?

מלמדת אותנו התורה בדיוק כיצד לקיים את המצווה כהלכתה:

• בדיבור: ידבר עם הוריו בנחת, בכבוד ובלשון רכה, כמדובר אל מלך. ידבר עמם בבושת פנים, ולא יתריס כנגדם. אין צורך לדבר אל אביו ואל אימו בלשון נסתר (לשון שמדבר אל רבו), אלא יכול לדבר עמם בלשון נוכח, שהיא דרך קירבה יתירה. ולכן יכול לקרוא לאביו 'אבא', או לומר 'אתה' וכו'. כשמוכיר הוריו, ברברו עם אחרים, רשאי להזכיר בתואר 'אבא' או 'אמי'; וכן כשהוא מדבר עם אחרים בפני הוריו, יש לו לדבר עמם בנחת, בקול נמוך ובדרך ארץ, ולא בתקיפות ובסבר פנים חמוצות.

יש לבן להיזהר, שלא לדבר לפני אביו, אלא אם כן אביו הסכים לכך, או אם הבן מרגיש שהדיבור של אביו יגרום לאב ביוזון, והוא חפץ לנמנע זאת. לא יכנס לתוך דברי אביו ואמו. (ילקו"י כיבוד או"א פרק ג' ס"ו מהדורת תשס"א כרך א' עמוד רמג)

• הנותן לאביו מאכל או משקה: העיקר הוא שייתן לו בסבר פנים יפות, שאפילו אם מאכילו בכל יום בשר שמן, אך מראה לו פנים זועפות, נענש; וכן להפך, אם מטחין את אביו בריחיים וכוונתו לטובה, כדי שאביו יינצל מדבר קשה יותר, אולם מדבר בלשון פיוס על לבו ומראה לו שכונתו באמת לטובתו, עד שאביו מתרצה, נוחל הבן עולם הבא. ולכן כשההורים באים להתארח אצל בניהם, מצווה לקבלם בשמחה ובסבר פנים יפות, ויצווה גם לבני ביתו שינהגו בהם בכבוד. (ילקו"י כיבוד או"א פ"ג מהדור"י תשס"א כרך א' עמוד רלד)

- אין לבן להזכיר לאביו ולאימו הטובות שעשה עמם. (ילקו"י כיבוד או"א פרק ג' ס"ח)
  - הפוגש את אמו בשוק, והיא רוצה לדבר עמו, אינו רשאי להשתמט ממנה, אף על פי שאמר בגמרא (ברכות מג) 'אל יספר אדם עם אישה בשוק, אפילו היא אשתו או בתו או אחותו'. מכל מקום, באימו אינו רשאי להשתמט ממנה.
  - מותר ללכת אחר אימו בשוק, ואין זה בכלל האיסור, שאסרו חכמים לילך אחר אישה בשוק, ובפרט בזמן הזה, שהנשים מצויות בינינו יותר. ולכן מותר לבן לכבד את אמו לעלות לאוטובוס לפניו, ואין בזה חשש משום שהוא מהלך אחר אישה. (ילקו"י כיבוד או"א פרק ג' ס"ט מהדורת תשס"א כרך א' עמוד רג)
  - צריך הבן להיזהר שלא ישבע בחיי אביו ואימו, שזה בכלל כבוד את אביך ואת אימך. (ילקו"י כיבוד או"א פרק ג' ס"ו מהדורת תשס"א כרך א' עמוד רג)
  - ראה את אביו או את אימו כשהם בצער ובדאגה, ידבר על לבם דברי ריזיו ופיוס, על מנת להרגיעם ולשמחם, כדי ליישב דעתם. ויש לו לבן להיזהר שלא לספר להוריו דברים שיצערו אותם, אלא אם כן יש צורך שידע מהדבר. (ילקו"י כיבוד או"א פ"ג ס"ג מהדורת תשס"א כרך א' עמוד רלט)
- משולחנו של מרן הראשון לציון רבנו יצחק יוסף שליט"א

עלון 'תפארת' קול התורה, המאגד פניני חכמה מתורת ישראל, מופק לזיכוי הרבים וללא מטרת רווח.

הארגון פועל בע"ה למען אחדות, קירוב וליווי אישי לכל יהודי, זאת במגוון פעילויות, לרבות: נופשים לגוף ולנשמה, כנסים מפוארים, חוגי בית פרטיים, ייעוץ והכוונה בכל הנושאים, חסד לזקנים, טהרת המשפחה, חינוך יהודי - וכל זאת בישראל, בארצות הברית, בצרפת ובאנגליה.

ובקרב...

בקרב ממש בע"ה, תעלה לאוויר פלטפורמת יהדות דיגיטלית מתקדמת, הייחודית והחדשנית בעולם, אשר כוללת מאות אלפי (!!!) שיעורים, הרצאות ודרשות במגוון אדיר שאין כדוגמתו ובכל השפות!

פרטים בקרב

רוצים לדעת ראשונים?

שלחו אלינו מייל ונודיע לכם אישית. erez@torahvoice.org

לכל דבר ועניין
דברו איתנו

03-314-0010
erez@torahvoice.org

תזכו למצוות!

המעוניינים במצוות זיכוי הרבים על ידי הפצת עלון זה (במחיר הפקה סמלי), מכספי מעשר, הקישו שלוחה 6.

לשותפות בכל פעילויות הארגון לזיכוי הרבים, להפצת התורה ולסיוע לנוקדים, הקישו שלוחה 1.

לקבלת העלון בדוא"ל:
erez@torahvoice.org

הלכה למעשה

הגאון רבי ראובן אלב שליט"א

נמצאים אנו בערב החג הקדוש, היום הנכסף בו הוכרתנו לעם סגולה מכל העמים, על ידי קבלת התורה, "וְהָיִיתִים לִי סֻגְלָה מִכָּל הָעַמִּים..." (שמות יט ה). אמנם בפסח יצאו אבותינו ממצרים, אך עדיין לא התהווה להיות לעם מאוגד ומאוחד, אלא עת קיבלנו מתווה - דרך, הלא הוא ספר התורה, הפכנו לעם סגולה.

התורה הקדושה, היא שמוֹרָה לנו את הדרך אשר נלך בה, ואת המעשה אשר נעשה: איך להתנהג ביום השבת, בחגים ובשאר ימות השבוע; כיצד לנהל מו"מ באמונה ולהשתלם במידות תרומיות; להיזהר בכבוד כל נברא, ולקדש שמו יתברך בכל מעשה ידינו - וזאת כפי שמצינו רבות בגדולי ישראל במשך כל הדורות, שהיו זהירים ורגישים בכבוד כל נברא, ומקיימים בעצמם את דברי רבותינו: "יְהִי כְבוֹד חֶבְרֵךְ חֵבִיב עֲלֶיךָ כְּשֶׁלֶךְ" (אבות פה מ"ז).

מסופר על הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, שהיה גאון עולם, הבקי בכל מכמני התורה וראש ישיבת 'קול תורה', כי בהלווייתו נבחו למעלה

לתחנה, בה הרב היה צריך לרדת לישיבה, בחר שלא לעשות כן, עד לתחנה הסופית, שבה בעצם ירד אותו יהודי זקן עם הסלים.

שאלו כמה מתלמידי הישיבה, שנכחו כל העת באוטובוס, לפשר הנהגת הרב, מדוע לא ירד בתחנה הקרובה לישיבה. 'לא רציתי להטריח את היהודי הזקן, שישב לידי, בכך שאקום לרדת והוא יצטרך להזיז את הסלים', השיב הרב בקור רוח. 'אמרת בליבי, מוטב שארד בתחנה הסופית יחד עם הזקן ואלך ברגלי לישיבה, ובלבד שלא אטריחו להיטלטל ולהזיז את הסלים ממקום למקום ביציאתי'.

זוהי הרגישות המדהימה, שהייתה לגדולי ישראל כלפי כל נברא, והיא היא שנתנה להם לזכות לכתרה של תורה - ולנו ללמוד מהנהגתה.

משולחנו של הר"ה רבי ראובן אלבו, ראש ישיבת 'אור החיים'

חורת הקבלה המקובל הגאון הרב יצחק בצרי שליט"א

אב הרואה את בניו מתקוטטים זה עם זה, יגון לו בלבבו. לעומת זאת, אב הרואה את בניו נמצאים ביחד באחוה ושלוים - שמחה וששון ממלאים את לבו.

"בנים אתם לה" אלוקיכם", עם ישראל הם בניו של הקב"ה, ומחלוקת בין איש לרעהו, בין איש לאשתו, בין קבוצה מסוימת לקבוצה אחרת - איננה עושה נחת רוח לה' יתברך. לא לחינם ציווה ה' למחות את שמו יתברך בתוך המים המרים הניתנים לסוטה - וזאת בכדי להשכיח שלום וקדושה בתוך בתי ישראל.

ומובא בזהר הקדוש, שבעסק המחלוקת, מלאך המוות מצוי, ומפני שקורח עשה מחלוקת עם משה רבינו, לכן נדבק בחושך של הסטרא אחרא, וכיחש במעשה בראשית.

הדבר שגרם לפטירת האריז"ל

רבינו האריז"ל ועשרה מתלמידיו, שהיו לומדים יחד בתורת הסוד, עשו הסגר, הכינו חצר ובה כמה חדרים לנשים ולטף. לאחר חמישה חדשים נפלה קטטה בין הנשים בערב שבת. הן שיתפו את בעליהן, ואותם התלמידים נתנו יד למחלוקת, והיה ביניהם איזה ריב.

האריז"ל היה מזהירם תמיד על האחוה והאהבה, וכמה חשוב שישירור השלום ביניהם, אולם באותו היום עברו על דבריו.

לעת ערב, יצא האריז"ל עם תלמידיו אל השדה לקבל את השבת, וחזר לבית הכנסת סר וזועף, כשהוא יושב כל זמן התפילה בעצבות.

במקום שיש שלום אין רשות לשטן לפגע

רבינו האריז"ל הזהיר על האהבה והדאגה שצריכה להיות בין איש לרעהו, ובפרט הדגיש אהבת החברים העוסקים בתורה ביחד

רבינו רבי חיים ויטאל זיע"א הרגיש בעצבות שעל פני רבו בתפילת ליל שבת ונבהל מאוד, כי רבינו האריז"ל תמיד שמחה הייתה ניכרת על פניו.

לאחר שסיימו את התפילה, הלך מהרצ"ו אל האריז"ל ושאלו: 'רבינו, למה ראיתך כל זמן התפילה הזאת באינינות ובמר נפש?' השיב לו האריז"ל ע"ה: 'מפני שראיתי בקבלת השבת את הס"מ אומר את הפסוק "גם אתם גם מלככם תספרו".'

מכאן נראה שנחתם גור דין, ולא נחתם אלא בעבור קטטה שנעשתה היום בין החברים, שכל זמן שהיה שלום ביניהם, לא היה לס"מ אפשרות להיכנס ולקטרג. וכך היה, באותו זמן נתבקש מרן האריז"ל זיע"א לשייבה של מעלה, ועמו נספו חמשה תלמידים.

רבינו האריז"ל הזהיר על האהבה והדאגה שצריכה להיות בין איש לרעהו, ובפרט הדגיש אהבת החברים העוסקים בתורה ביחד. 'צריך כל אחד ואחד לכלול עצמו כאילו הוא איבר אחד מן החברים שלו, ואם יש איזה חבר מהם בצרה - צריכים כולם לשתף עצמם בצער או מחמת חולי או מחמת בנים ח"ו, ויתפללו עליו. וכן בכל תפילותיו וצרכיו ודבריו, ישתף את חברו עמו. על כן, קודם תפילת שחרית צריך לקבל על עצמנו לקיים מצוות 'ואהבת לרעך כמוך', ולכוון לאהוב כל אחד מבני ישראל כנפשו, כי על ידי כך תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל ותוכל לעשות פרי.

מתוך סדרת הספרים על הש"ס של המקובל הגאון הרב יצחק בצרי, "שיח יצחק"

פניני דוד האדמו"ר הרב דוד חנינה פינטו שליט"א

אסור לומר אין לי

"אמונה בצדיק, מביאה לידי אמונה בה' יתברך" מציין מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד פינטו שליט"א, ככתוב "ויאמינו בה' ובמשה עבדו"

מעשה נפלא. שהתרחש אצל אדון בן סימון, שבתו הייתה נשואה לנכדו של הגאון רבי חיים פינטו זיע"א. את הסיפור שמע מו"ר שליט"א מאדון בן סימון בעצמו.

אדון בן סימון היה צורף זהב לפרנסתו, פעם נכנס רבי חיים זיע"א לחנותו ואמר לו: 'תן לי סכום כזה וכזה' (כידוע, פעמים רבות היה נוקב בסכום מדויק, ואף אדם לא סירב לו, כיוון שפחדו שמא הצדיק יגלה את עוונותיהם, שהרי גם ידע בדיוק כמה כסף יש לאותו אדם בכיסו, ותמיד שתקן ונתנו לו כפי שביקש). הצורף השיב לו: 'אין לי כסף'. תשובה זו לא מצאה חן בעיני הצדיק רבי חיים זיע"א, וכך אמר לצורף: 'אסור ליהודי לומר אין לי. תאמר כך: 'בעזרת השם, ה' ייתן לי ואני אביא לך'. שהרי אם אדם אומר 'אין לי', בזה הוא פותח את פיו לרעה'.

הצורף שמע את דברי הרב בקשב רב, קיבל את הדברים ברצון, ומיד תיקן את תשובתו ואמר: 'בעזרת השם, ה' ייתן לי היום כסף, ואני אתן לרב כמה שהרב רוצה!'

רבי חיים זיע"א, היה שבע רצון מהנהגתו של הצורף, והודיע לו: 'אם כך, אני מחכה. בעוד זמן מה, תגיע לחנות אישה אחת שצריכה לחתן את בתה, והיא רוצה לקנות זהב. תמכור לה את מה שהיא רוצה'. רבי חיים זיע"א המתין בחנות, ולאחר זמן מה אכן נכנסה אישה, אולם הייתה לבושה ממש בפשטות, שקשה היה להאמין שתוכל לרכוש זהב. היא שאלה את הצורף על תכשיט מסוים שמצא חן בעיניה: 'כמה זה עולה?'

הצורף נקב בסכום גבוה ביותר, ביחס למחירו האמתי של גרם זהב, כיון שחשב בליבו שהיא ענייה, ובין כך היא לא תרכוש את התכשיט. האישה שהתפעלה מאוד מהתכשיט, אמרה לו: 'עבודה כזאת לא ראיתי מימיי!'

לאחר מכן, הוסיפה והתעניינה במספר תכשיטים נוספים שראתה בחנות ושאלה למחירם, ושוב נקב הצורף בסכום עתק כשהוא מתפעל ולא מבין פשר העניין. אותה אישה לא התווכחה על המחיר. הוציאה מיד מכיסה את הסכום הגבוה שנקב הצורף, שילמה במוזמן טיבין ותקילין ויצאה מהחנות.

הצורף הביט על רבי חיים זיע"א, כמי שאינו מאמין למראה עיניו. נשא עיניו השמימה ואמר: 'ריבוננו של עולם! אישה זו נראית כמו ענייה, והנה רכשה את כל התכשיטים הללו...!'

'אישה זו, הסביר לו רבי חיים זיע"א, 'מעולם לא נתנה כסף לצדקה, ועל כן לא אמרתי לך דבר. אבל עתה, קח עבורך בדיוק כמה שעולה גרם זהב, כפי שאתה מוכר לכולם, ואת הנותר תן לי לצרכי צדקה'. עשה הצורף כדבריו, ורבי חיים זיע"א מיהר אחרי האישה. 'גברתי!, את שילמת ביוקר עבור הזהב, וזהו סכום ההפרש. האם את רוצה את ההפרש חזרה, או שהסכום הנותר ילך לצדקה?'. 'רבי! השיבה האישה: 'מעולם לא נתתי כסף לצדקה. ואכן, רצוני שהכל ילך למטרת צדקה'.

"אמונה בצדיק, מביאה לידי אמונה בה' יתברך" מציין מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד פינטו שליט"א, ככתוב "ויאמינו בה' ובמשה עבדו" (שמות י"ד ל"א).

מתוך "פניני דוד ירושלים" שעי"י מכון "פניני דוד" ירושלים

בין הקירות הקדושים קול התורה של מרן זיע"א

לא פוסק!

נתי קאליש

ולרב לא היה בזה שום רווח, לא של ממון, לא של כבוד. להפך - הרב היה עושה דברים, שעבורינו, האנשים הפשוטים, היו נראים כפחיתות כבוד עבורו - וכל זאת אך ורק כדי לעזור לאחרים בכל דבר שבקדושה.

"אתם רואים שהבית פה קטן מאוד", מוסיף נכדו ומתאר, עת אנו יושבים בחדרו הקטנטן של מרן זצוק"ל, אליו הגענו דרך מסדרונות צרים ומפותלים. "כשהרב היה הולך מהמיטה לשולחן הלימוד עם הגמרא, הוא היה מחשב את הדרך הכי קצרה (ברמת השניות). וכשהיינו רואים אותו הולך במסלול אחר, היינו מבינים שמשוהו קרה ויש בזה עניין, שהרי לא יבזבז מספר שניות (!) לחינם. אולם כשעמד מולו יהודי, הרב היה משיב בנחת, במזור ובעצה, בשמחה, באחוזה ובשלום - 'בני צריף!'".

כולנו יודעים שהרב היה חוסך בזמן ואף במילים, ומכך נולדו ראשי התיבות הידועות (ב"ה), אז איך באמת מצא הרב זמן גם ללימוד, גם לסיוע לארגוני חסד רבים, גם לקבל כל יהודי שביקש וגם להשיב לכל המכתבים שקיבל - איך זה הסתדר?

"הרב בעצמו ענה לנו פעם על השאלה הזו, ואמר שבאמת אין לו זמן לשום דבר, אבל למה שצריך יש זמן. הוא לא בזבז שום שניה מיותרת לבטלה, וגולת הכותרת, הייתה השילוב של כתיבת הספרים הרבים. גם בימים שהרב היה חולה או חלש, הוא למד, כתב, קיבל אנשים והשיב לכל אחד מעשרות המכתבים שהיה מקבל - והכל בדגש על זמנים מדויקים שהציב לעצמו.

וכן, הרב זכה, שעל ידו התרבו עושי החסד למיניהם, כמעט בכל האלמנטים שאנו מכירים, לרבות קירוב ותשובה, עזרה לעניים, בתי כנסת, מקוואות וכו'. הרב עודד את כל עמותות הצדקה. לא הייתה עמותה שעשתה דברים טובים, שהרב לא יצא מגדרו בכל דרך, על מנת לסייע לעוסקים בה. אני בעצמי, זכיתי להכניס לו מאות, אם לא אלפי עמותות מכל רחבי העולם היהודי מכל הזרמים. כל מי שעשה חסד, קיבל את העזרה של הרב. אין לעם ישראל מושג כמה חסד וכמה כסף אנשים תרמו בגלל מילה, חיוך או התבטאות של הרב. ארגונים שלמים קמו בתמיכתו,

חג השבועות בפתח, בו ניתנה לנו התורה הקדושה בהר סיני, ומאו ועד היום, נשתמרה על ידי לומדיה לאורך הדורות, שהתמידו בה במסירות נפש והנחילו אותה לרבים. אחד מענקי התורה, שזכינו לראות ולחוות בדור האחרון, הוא ודאי שר התורה מרן רבי חיים קניבסקי זצוק"ל. הוא התורה, והתורה זה הוא. לא היה לו רגע דל בלעדיה. כל שנייה ושנייה הייתה סביב התורה. ועם ניצול הזמן המפעים הזה, לא היה מרן פוסח על אף יהודי שביקש ברכה, עצה, בדגש על סבר פנים יפות.

אז איך עושים זאת? יצאנו לבדוק.

לקראת חג מתן תורה, עת הוצאת גיליון הבכורה ל'תפארת' קול התורה, עלינו בהתרגשות אל הקודש פנימה, לביתו של מרן ברחוב רשב"ם 24 בבני ברק. התיישבנו סביב השולחן, בו למד מרן זיע"א, וצללנו לשיחה עם נכדו הקרוב ונאמן ביתו, הרב יעקב (יענקי) קניבסקי, שסיפר לנו על מפעל התורה הענקי, שממשיך בין הקירות הקדושים: על סדרי הלימוד של מרן, שנלמדים כיום על ידי אברכים מובחרים, על סיפורי ישועות שנראו בקברו, ועוד אנקדוטות נוספות ומרתקות מחייו של שר התורה.

עיננו רואות את הבית הקדוש הזה, מרגישים ממש את הקדושה מהקירות, בפרט מאזור לימוד האברכים, שמוקנת משם לכל קצוות תבל - ואנו שואלים את נכדו מה קורה עכשיו, כיצד ממשיכים בהיעדרו של מרן, שהרי כולם אמורים 'השמירה אבדה', 'אין לנו כזה גדול בתורה שאומר מילה וכולם מתבטלים בפניו - איך מתקדמים? הרב יעקב קניבסקי משיב בסיפור קצר, שממחיש את הדבקות של סבו הגדול בתורה:

"לפני מספר ימים חיפשתי משהו בארכיון, ופתאום קפץ מולי, באופן שמימי ממש, איזשהו תיעוד, שאני מדבר עם הרב בזמן הפחד הנורא של התמותה מהקורונה, כשניכר היה מתח גדול והיסטריה בעולם כולו. בתיעד שאלתי את סבא מה אפשר לעשות כאשר מידת הדין מתוחה? והוא ענה 'רק ללמוד תורה'. הוספתי ואמרתי לו שאנשים רוצים להיתלות במשהו, איזשהו זכויות, מצוות, והוא חזר ואמר שהכל טוב ויפה, אולם רק התורה היא שתשמור, והעיקר הוא להתחזק בלימוד התורה."

**הרב אמר שהגאולה
תבוא כשילמדו את
כל התורה כולה,
גם דברים שפחות
מתחברים אליהם.**

הבנתי שהרב היה מקבל מכתבים רבים מכל קצוות העולם, ומשיב לכל אחד ואחד מהם. האם יש תיעוד לכך?

"אכן. הרב שמר את כל המכתבים גם מלפני 20 שנה, כשבשעתו נהג לכתוב פעמיים: פעם אחת לשואל על גבי הגלויה ששלח; ופעם נוספת היה מעתיק את התשובה על דף עם השאלה, ואת זה היה משאיר אצלו. היום יש לנו למעלה מרבע מיליון (!) תשובות שהרב כתב בכל מקצועות התורה וענייני העולם. ראינו שהרב חש בזה כשליחות של ממש: הוא היה

מעלה את המכתבים בעצמו מהדואר, פותח כל מכתב ומכתב, ומקדים לענות לכהנים. הרב היה משיב בממוצע לכ-70 מכתבים ביום, וכשהיה נוכח במכתבים שהגיעו מנשים, היה מעביר לרבנית, שהייתה משיבה בעצמה.

אנשים היו כותבים לו במגוון עצום של נושאים ובפרטי פרטים. היו מגיעים מכתבים מרבני קהילות מחו"ל, כמו גם מפשוטי העם, ועל מנת להשיב לכולם, נדיר שהרב היה פותח ספרים. כמעט כל התשובות נכתבו אך מזיכרונו! הרב דאג מאוד שזה יהיה לתועלת, ולכן גם סייג בפתח הספר המאגד את המכתבים, שלא יסמכו על זה למעשה וכו', ומטרת הספרים היא אך ורק על מנת לחזק אותם ולזרזם.

אני מניח שבאין ספור השאלות והפניות שקיבל מרן, היו סוגיות דומות. האם בכלל התשובה הייתה זהה?

"אמנם היו רבים עם שאלות דומות שנשאלו לאורך השנים עשרות פעמים, אולם לכל אחד הרב נתן תשובה שונה - כל מקרה לגופו - וממש בקצרה. ועם זאת, בזמן העבודה על עריכת המכתבים לכדי ספר, שם לב אחד האברכים העורכים, כי על מכתב אחד עם סוגיה שכחה, השיב הרב (שלא כהרגלו) באריכות יתרה. אותו אברך הסתקרן לדעת מדוע דווקא כאן בחר מרן להאריך, ולאחר שביירר על השואל וכו', נוכח שזהו מכתב מיהודי שגר בחו"ל, המבכה לרב שאשתו חולה מאוד עת הרופאים מיואשים, יש לו ילדים קטנים בבית ואין לו יישוב הדעת ללימוד תורה. רגישותו המופלאה של הרב, הביאה אותו להשיב למכתב זה דווקא באריכות, כדי לחזק ידיו וליישב דעתו."

האם סדרי הלימוד של מרן זיע"א נמשכים היום?

"כידוע, הרב היה מחלק את התורה למשך כל ימות השנה, כל יום היה לומד את הסדר שלו, וכך בע"ה מסיים כל שנה את כל חלקי התורה. בחוה"מ למשל, כיוון שלא ניתן לכתוב, הוא היה לומד דברים מיוחדים, כאלה שלא היה לו זמן אליהם כל השנה. כפי הידוע, הרב אהב ללמוד דברים שאנשים פחות לומדים, דוגמת הירושלמי, דיני שביעית וכו'. העניין שלו בזה היה זירוז הגאולה, הוא אמר שהגאולה תבוא כשילמדו את כל התורה כולה, גם דברים שפחות מתחברים אליהם.

ואמנם, אבי מורי, שהרגיש את החלל הנורא שנפער בעולם מאז הסתלקו של הרב, ומיום ליום מתגבר והולך, חשב שנוכל למלא אותו על ידי המשך לימוד התורה בין קירות הבית הקדושים. לכן, כפי שראיתם בקומה למטה, הקמנו כאן כולל אברכים בני עלייה, שנבחרים בקפידה. הם לומדים את הסדרים שמרן היה לומד ומנסים להשלים את האתגר. ישנה קבוצה אחת של אברכים שמגיעה הנה מדי יום כבר לפני ותיקין, והם לומדים את מה שהרב היה לומד הלכה למעשה (הלכות, משנה ברורה, שולחן ערוך וכו'); וקבוצה שנייה אחת צ"ל לומדים את הבבלי, הירושלמי, שולחן ערוך וכו' - וזאת ברציפות וללא חופשות, כאשר בימי שישי ובמוצאי שבתות, הם משלימים את הלימוד בביתם. כך בעצם, מנסים יום יום 27 אברכים ללמוד את כל מה שרב אחד כמרן היה לומד במעגל השנה - ומסיים את כל התורה כולה!"

מתי נזכה לספרים נוספים, שממשיכים את מורשת מרן?

"ישנם מספר ספרים, שכבר יצאו במהדורות מפאורות, אותם ניתן להשיג כבר בחנויות המובחרות. פרויקט נוסף שאנו שוקדים עליו בימים

כשהולכים עם התורה - אין ממה לפחד, זו הייתה משנתו של הרב, מסר פשוט מאוד, שכל יהודי יכול להתחבר אליו.

בחיקוי. תמיד שמח, מאיר פנים. סבא היה משפחתי מאוד ותמיד מרגיע. הוא לא היה מדבר הרבה עם הנכדים, אבל הרגשנו שיש לנו על מי לסמוך תמיד! כל חול המועד, למשל, הוא היה מבקר בבית כל אחד מהילדים; בחנוכה, כל יום מימי החג, הוא היה מגיע לילד אחר; כן גם בשמחות של המשפחה, הוא היה לוקח חלק; כל נכד שהתחתן, הרב היה יוצא לביתו, ומעניק לו את כל ספריו, תוך שהוא בודק מיקום המזוזות, מברך את הזוג, עושה ברכה על כיבוד קל והולך."

אנחנו עומדים לקראת חג השבועות, רצינו לדעת כיצד נראה היה חג מתן תורה אצל שר התורה?

"טוב, כמובן שהרב היה ער כל ליל שבועות וקורא את כל התיקון בשמחה רבה, אין שאלה. בזמן הסעודה, הוא היה שר שירים על התורה, ומיד לאחריה, היה מתיישב ללמוד ושוכח מכל מה שסביבו, וזאת בריכוז מלא עד חצות הלילה. הוא היה מבקש שגאון תשומת לבו בחצות חצות, כי כשהוא היה באמצע לימוד, הוא לא היה שם לב לשום דבר, ודאי לא לשעון. וכך היה, בחצות היה סוגר את הגמרא, ואומר תיקון ליל שבועות עד עלות השחר. הרב לא היה נרדם לרגע. לפעמים היינו מציעים לו לאכול 1/ או לשנות, והוא היה כל כולו שקוע באמירת התיקון בחווה רבה. בהגיע הנץ, הרב היה יוצא ידי חובה בברכות התורה ממישהו שישן, ובתפילה כשהוא היה מרגיש שהעיניים שלו נעצמות, הוא היה נעמד, כדי לא להירדם. ברגעים האלה, למען האמת, כולנו חששנו מאוד לשלומם, בפרט לאחר שעבר אירוע מוחי לפני 21 שנים, שמאז ההליכה שלו הייתה קצת

אלה מול מכוון שלם של אברכים, שאבי מורי מפקח עליהם, הוא עריכת ספרי הרב במהדורה ברורה יותר לכל בר דעת. לדוגמה: הספר 'דרך אמונה', יצירת מופת, שנכתבה כולה מהזיכרון של הרב. אמר לי אחד האברכים, שרק על מנת לעיין במראי המקום המצוינים, ייקח המון המון זמן. וזו אחת הסיבות שבחרנו לעורכו מחדש בפונט גדול יותר ומנוקד, כאשר בצד ישנן כל ההערות והדיונים בדברי הרב וכו'. בנוסף, אנו מוצאים אחת לחודש עלון, ומשתדלים לעשות חלוקת מוון לאלפי משפחות בערבי החגים.

ומה אנחנו יכולים לעשות לעילוי נשמתו של מרן? מה היה משמח אותו בעיקר?

מלבד הכולל והוצאת הספרים, ישנם מיומים נוספים שנעשים לזכרו של מרן זיע"א, וביניהם קו טלפון, שאנשים לומדים ונבחנים דרכו מדי יום לפי תכנית סדורה. הרב כידוע היה לומד 8 דפי תלמוד בבלי ביום, אז לקחנו 100 אברכים שלומדים במשך שנה כל יום 8 דפים. השנה לדוגמה, ממש לפני פסח, עשינו סיום גדול, ושמונה כל כך לראות מגוון אברכים מכל הסגנונות, מכל המגזרים ומכל רחבי הארץ, שסיימו כך את הש"ס."

לאחר ששמענו והתרגשנו מאוד מהנהגותיו של שר התורה, הסתקרנו לדעת האם מישהו יודע כמה פעמים סיים מרן את הש"ס בחייו. חייך נכדו ככשמע את השאלה, וניסה לחשב, אך בסופו של עניין השיב בחיך, שכנראה השאלה הזו תישאר פתוחה, ועם זאת גילה: "ההערכה היא, שרק בחדר למטה, למד הרב למעלה ממאה פעמים את כל הש"ס. אי אפשר לדעת בדיוק. פעם אחת אפילו פגשתי מישהו שכלל לא הכרתי, והוא סיפר לי שכשהוא היה צעיר, מיד כשהתחתן, ביקש ללמוד עם הרב, והלה לא הסכים, כי היהודי יאבד מומנו בביתו בשנה הראשונה לנישואיו, ולכן היה מגיע בכבודו ובעצמו לבית אותו יהודי, וזאת בשעה שלוש לפנות בוקר(!). רק על מנת ללמוד איתו את כל הש"ס בחברותא - אז לשאלתך, אין לי כל דרך לדעת כמה פעמים בדיוק סיים הרב את הש"ס."

איך מרגישים היום הנכדים והילדים בבית, שהרב היה להם אב המשפחה?

"בתוך המשפחה זה חסר עצום", משיב הרב יעקב. "כתוב שמת משרוב מן הלב, אך את מרן קשה מאוד לשכוח. כל חג שמגיע, אנחנו נזכרים בחויה שהייתה

השער לתורה

הינוקא - הגאון רבי שלמה יהודה בארי שליט"א

כל יהודי צריך ויכול להגיע למדרגה של דבקות בהש"ת, וזאת ע"י כך שאינו מסיח דעתו מהתורה, מביט ובוהן כל מחשבותיו ורצונותיו מתוכה - והוא ללמוד על מנת לקיים. כאשר נכלל האדם בתורה בכל מהותו, עד שנעשה עמה כדבר אחד; אינו לומד על מנת לקבל דבר חיצוני, אלא לשם החיבור והביטול אליה; נעשה מאוחד עמה במחשבה, בדיבור ובמעשה, וכל זמן שקם מן הספר, מחשבתו על מה שיש בידו לקיים מתוך מה שלמד - זהו 'לשמה'. התקשרות עם התורה, אינה אלא ע"י הבנתה, שהיא בלב ולא במח, כמו שאמר אליהו (בהקד' תיקו"ז), דף יז ע"א) "בינה ליבא ובה הלב מבין", ואנו מבקשים "פתיח לבנו בתורתך", כאשר ציוונו הקב"ה "ושמתם את דבריי אלה על לבבכם". לכן, גוי לעולם אינו יכול להיות קשור בתורה, על אף שיכול לדעת מחכמתה, כי אין לו לב להבינה. ואמנם, צריך האדם שישים לבו על התורה תחילה וסוף, כלומר שבכדי שירצה ללומדה, צריך שיתן לבו אליה ע"י הבנה שהיא כולה עניין גילוי הרחמים, הטוב והחסד הגדול ביותר. כאשר נותן אדם לבו אל התורה, נמשך אחריה מצד הלב ועוסק בה מתוך הבנה - אז יהיה בדבקות עמה, ולא יהיה לו קושי, כי המתקוות והתענוג שיש לאדם בעבודת הש"ת ובעסק התורה, כנאמר בה (תהלים יט, יא) "ומתוקים מדרש ונופת צופים", הם כאמור מצד הלב ולא מצד המח, כמו מאכל שהמתקוות ושמחת האדם בו הם מצד הרגש ומשיכת הלב, כך מתקוות התורה, היא שימשך אליה מצד הלב, והקשר והדבקות שאינו נפרד ממנה, הוא מתוך הבנתה.

תכלית לימוד התורה, היא להגיע למדרגת רוח הקודש, כאשר אין בלבו חוצץ בינו לבין התורה כלל, כי המשמעות של רוח הקודש, אינה ידיעת עתידות או שמיעת שירת המלאכים, אלא עת נעשה האדם אחד עם התורה, שאז היא היא שמכוונת אותו בכל מעשיו, ויכול להבין בלבו ולדעת את הדרך הנכונה בכל תחום, וכל דיבוריו דיבורי רוח הקודש, כדבר השכינה המתגלה בתורה - לזה חותרים הצדיקים בכל לימודם - להגיע למדרגה זו, שכל דבריהם יהיו אחד עם התורה, עד שאפילו במחשבה, לא יהיה בהם דבר שאינו כן.

מאחר שכל השגת התורה, היא מצד הלב, צריך תחילה להסיר את הרע מן הלב, ורק אז תוכל התורה לשרות בו ולהדריכו בכל מעשיו. המדרגה שמשם נמשכת התורה, היא שער החמישים, עליו נאמר (תהלים קיח, כ) "זה השער לה' צדיקים יבואו בו", כמו שאמר הרע"א מהימנא בוהר תרומה (שם בדף קנח ע"א), כי אין מי שיכול לבוא למדרגה זו, אלא כאשר נטהר לבו, וזאת רק ע"י גילוי אהבה ורחמים על כל אחד מישראל, שהוא כנגד 'עשה טוב'. עליו להסיר את השנאה תחילה, את הרע מלבו, כפי שאמר הלל לאותו נכרי: "מה ששנוא עליך, אל תעשה לחברך", שהוא מצד 'סור מער', כיוון שכאשר דעת חברו אינה כדעתו שלו, נעשה פירוד ביניהם, עד כדי כך שהוא שונאו; וכאשר יטה אוניו לדברי הצדיקים, יסיר מלבו

2 הלכות לשון הרע

"לא תלך רכיל בעמך" (ויקרא יט, טז)

זהו הלאו העוסק במיוחד ובמפורש בלשון הרע וברכילות. 'לשון הרע' הוא כינוי לדברי גנאי, שמספרים על הזולת; 'רכילות', היא כינוי לסיפור דברים שמספר אדם לחברו, כי פלוני אמר או עשה דבר נגדו. אדם כזה נקרא 'הולך רכיל', משום דמיונו לרוכל - כשם שרוכל הולך מבית לבית למכור את מרכולתו, כך גם הרגלו של הולך הרכיל ללכת מאיש לאיש, ללקט שמועות רעות ולספרם לאחרים.

הן לשון הרע והן רכילות, נכללים בלאו זה, ושניהם אסורים אפילו אם הם דברי אמת!

"לא תשא שמע שוא" (שמות כג, א)

"שמע שוא", פירושו חז"ל גם כלשון הרע, בין שקר ובין אמת. על לאו זה, עובר לא רק המקבל לשון הרע, כמשמעות הפסוק, אלא גם המדבר דברי לשון הרע.

"ולפני עור לא תתן מכשול" (ויקרא יט, יד)

פסוק זה מורה, כי אסור להכשיל את הזולת במכשול רוחני. המכשיל חברו וגורם לו לחטוא, עובר על האיסור האמור (רמב"ם, ספר המצוות מצווה רצט וסמג לאוין סימן קסח). לפיכך, בדיבור לשון הרע ו/או בשמיעתו, מלבד מה שהאדם חוטא בעצמו, הוא גם גורם לשני שיחטא. המדבר מכשיל את השומע בחטא, והשומע מכשיל את המדבר.

מלוקט מהספר "נצור לשונך" המיוסד על ה"חפץ חיים"

רוח הקודש אינה ידיעת עתידות או שמיעת שירת המלאכים, אלא עת נעשה האדם אחד עם התורה

כל קפידה וטינה שיש לו בלב על הש"ת ועל הסובבים אותו, יבוא לידי אהבה ורחמים.

הלימוד לאהוב כל אחד מישראל ולדאוג ולחפור בטובתו הנצחית, כפי שאמר רבי עקיבא "ואהבת לרעך כמוך", הוא כמו שדואג לבניו שלו, וזה שאמר הקב"ה "הלואי אותי עזבו, ותורתי שמרו" (פתיחתא דאיכ"ר ב), היינו שהלואי ויהיו מרדקים על ענייני האהבה ביניהם, שהוא כלליות התורה, כפי שחפצים הם בדבקות עמי, כי בזה נעשה האדם כלי לתורה הקדושה באופן שתורתו נעשית לרוח הקודש - שלאחר שמקבל את התורה, יוכל להבין ממנה היטב כיצד לנהוג בכל דבר ועניין.

כך נוהג הקב"ה עם האדם כמידה כנגד מידה, כי מתוך אהבת ישראל, מגלה האדם שכל אחד מישראל, הוא בנו של קוב"ה, וכנגד זה נותן לו הקב"ה את גילוי התורה, שהיא האות ו' הנוגדת מן הבינה וההבנה בתורה, ונקראת 'בן', כמו שאמר הרע"א מהימנא בוהר נשא (בדף קכב ע"א), שזוכה לתורה העושה פירות ותולדות לגילוי חלקו בה ובחידושיה; שזוכה להבין דבר מתוך דבר מצד עצמו, והוא כנגד הרוח הנרמזת באות ו', שהיא רוח הקודש הנוגדת מן הבינה והלב, כמו שאמר הרע"א מהימנא (שם) 'ש'בינה' נטריקון בן י"ה, שהוא האות ו'; וכל החוזר בתשובה משיב האות ה' אל האות ו', ונעשה ייחוד שלם כשם הוי"ה, כי התורה היא שמשיבה את האדם בתשובה, ולשם כך, צריך שתתגלה בו התורה, שהיא האות ו' ורוח הקודש שבה, והיא היא המדריכה אותו ומביאה אותו אל הדרך הנכונה.

משולחן של הינוקא (שיעור יום ה' קדושים תשע"א)

מעוניין לקבל את הספר במתנה?
שלח אלינו מייל:
erez@torahvoice.org

הלכה למעשה
הגאון רבי גדעון בן משה שליט"א

דיני ברכות התורה למי שישן מעט קודם הלימוד בליל חג השבועות

• מי שישן בתחילת הלילה, ועלה על יצועו לנוח מעט קודם הלימוד, כשיקום משנתו, בין קודם הצות לילה ובין לאחר הצות, צריך לברך ברכות התורה, קודם שילמד תורה. והוא שישן על מיטה או ספה וכד' (ואפילו בבגדיו), ונרדם בשנתו. [יביע אומר ח"ה או"ח סימן ה'. וגדר שינת קבע. שם עם ד"ח בהערה. וע"ע בשו"ת ברכת יהודה ברכה ח"ו סימן העש"ה]. וי"א שצריך שישן לפחות חצי שעה [דעת מו"ר הגר"ב צ"א ש"ש זצוק"ל והגרשו"א בהליכות שלמה תפילה פ"ו סעי' א]. ובבוקר, כשיגיע עמוד השחר, יזהר שלא לחזור ולברך שוב ברכות התורה בבכל יום. [שולחן ערוך סימן מז סעי' יג. וזו לשונו: המשכים קודם אור היום ללמוד, מברך ברכות התורה ואינו צריך לחזור ולברך כשילך לבית הכנסת. ע"ע"ל].

• ואם חזר לישון שוב בעוד לילה על מיטתו (ונרדם), צריך לחזור ולברך ברכות התורה בבוקר, הואיל והפסיק בשינת קבע של לילה. אבל אם הלך לישון לאחר שעלה עמוד השחר, כשיקום אינו צריך לחזור ולברך ברכות התורה, דהוי שינת קבע של יום דלא הוי הפסק. [יביע אומר שם. ודע דיש מחלקים וסוברים דאם היה בדעתו להישאר ער כל הלילה. ובאמת בתחילת הלילה היה ער ושוב חטפתו שינה ונאנס בשינה שעה או שעתיים, אפילו ישן על מיטה וכיו"ב, ושוב התעורר וחזר ללמוד, דבכה"ג אכתי חשיב משנת ארע, ולא יברך בקומו, אלא יחזור ללמוד עד עמוה"ש. כן

אותיות ד-ה. וילקוט יוסף מהר"ק ח"א הל' ברכה"ת סעי' טו עמ' סב. ע"ש]. ונ"ל דבנ"ד, שאינו חוזר לישון שוב בלילה, טוב יותר שיברך מקודם ברכות התורה, ואח"כ יתפלל ערבית, כדי שלא יסתבך עם ברה"ת בבקוה. [ע"פ שו"ע סי' מז סעי' יג הנ"ל, דרו"ק].

• ומ"מ אם התפלל ערבית ואמר ברכות ק"ש, ואפילו לא כיוון לצאת בהם י"ח ברכה"ת, יצא ידי חובתו (יחזו דעת ח"ד סי' ה, עמ' כו-כו), ורשאי ללמוד אח"כ בתורה. [נ"ל דבכה"ג, כדאי שישמע ברכות התורה מאחה, בעמוד השחר ואכמ"ל].

משולחניו של הגה"ר בן משה, ראש כול ובית ההוראה "יורו משפט"ר" ואב"ד לממונות ברבנות ירושלים ת"ז

הובא בשו"ת באר המים (ס' א) בשם רבי יעקב מנשה. ובפתה"ד (ס' מז או' ו) וכה"ח (או' כז) ובכה"ח פלאגי' (ס' ט או' א) ועוד. וכ"פ בשו"ת ברכת יהודה (ח"ו סי' ד או' א) דסב"ל אפילו נגד היב"א. ע"ש. מ"מ דעת מרן הראש"ל ביביע אומר ח"ה הנ"ל, דכיון שישן שינת קבע על המיטה, קודם עמוה"ש, כשיקום יחזור לברך שוב ברכות התורה. ע"ש].

• ובכל גוונא שינה בישיבה או ע"ג כיסא או שישב והניח ראשו על אצילי ידיו על השולחן וכד', לא חשיב שינת קבע, לחייבו בברכת התורה.

• אם ישן בתחילת הלילה, לאחר צאת הכוכבים, ונתחייב בברכות התורה, והיה זה קודם תפילת ערבית, וכשקם משנתו תפילת ערבית לפניו, י"א שנוכח שיכונן לצאת י"ח ברכות התורה בברכת אהבת עולם שלפני קריאת שמע של ערבית [ע"י יביע אומר ח"ה סי' ו

לדעתו, בעזרת חכמתו הגדולה. וכן אדם שבוטח בעושר שאלוקים חנן אותו, חושב לעצמו: 'כל דבר שאצטרך בחיים, אוכל לקנות בכסף הרב שיש לי', 'כל בחורה טובה שתשמע את סכומי הכסף שיש לי, מיד תסכים להתחתן איתי', 'כל מחלה שלא תבוא, אוכל להביא את טובי הרופאים שבעולם, כדי למצוא לה תרופה'. וכך גם בענייני חינוך הילדים: 'אני אשקיע כסף רב במחנכים טובים, שיחנכו את הילדים שלי' (דבר שאינו נכון כלל). ולעתים אף מרשה לעצמו להתנהג בצורה שאינה נאותה לאשתו ולסובבים אותו, כשהוא מניח בלבו: 'אוכל לקנות להם מתנה יפה ולרצות אותם'. הוא חושב שאת כל הבעיות בעולם, יפתור בכוחו ו/או בעזרת הכסף הרב שיש לו.

אולם, מלמדנו 'רבנו בחי': **"שָׂאֵם אֵינָנוּ בּוֹטְחִים בְּאַלְקִים - בּוֹטְחֵי זְוֹלָתוֹ, וּמִי שְׂבוֹטְחֵי זְוֹלָתוֹ ה', מְסִיר הָאֱלֹקִים הַשְּׁחָתוֹ מֵעֲלָיו וּמְנִיחַ אוֹתוֹ בְּיַד מִי שְׂבָטָח עָלָיו"**. מילים אלו שכותב רבנו בחיי נוקבות מאוד, ונגסה בעזרת ה', להסבירם: הביטחון בה' יתברך, הוא הוא שמביא לאדם את מנוחת הנפש, מפני שאם אינו בוטח בקב"ה, בהכרח בוטח הוא בכוחות אחרים, כמו בני אדם או מזלות, או שסומך על כוחו וחוכמתו שלו. **אדם הבוטח בכוחות אחרים, הקב"ה מסיר ממנו השגחתו המיטתת. והוא ניתן בידי מי שהוא בוטח בו.**

לכן, הנכון ביותר, הוא לבטוח בה' יתברך בלבד, שזוהו השער הנצרך והחשוב ביותר לכל יהודי/יהודיה עפ"י חובת הלבבות, ורק על ידי הביטחון בו, יזכה האדם לתועלות גדולות כאמור, הן בעולם הזה והן בעולם הבא.

מתוך ספרו של הרב יגאל כהן "חובת הלבבות המבאר"

הביטחון בה' הוא הדבר הנצרך ביותר!

וכדו', כיוון שאלו על חשבון אדונו. כל תפקידו של העבד, הוא לשרת את בעל הבית, ובתמורה לכך בעל הבית מתחייב לעבד לכסות את כל הוצאותיו הפרטיות. דוגמה נוספת, היא הגנן, שכאשר הוא משקה את הגינה המטופחת והוא רגוע ושלם, אינו דואג כלל לחשבון המים, כיוון שלבעלי הגינה, שהזמינו אותו לעשות כן, יש מספיק כסף לכסות את כל ההוצאות. כך הדבר גם לענייני החיים שלנו, בהם שני חלקים: אחד, המהויבות כלפי בורא העולם, שהוא קיום מצוות התורה הקדושה, כמו העבד שדואג לניקיון, לסדר ולהכנת האוכל בבית אדונו; והשני של שאר ענייני העולם, כמו הפרנסה, הבריאות, הזוגיות וכו' - זו דאגתו של בורא עולם, ועליו בלבד אנו אמורים לסמוך ולא על שום אחד אחר.

הביטחון בה' מביא לאדם תועלות בכל דרכיו

האדם שאינו בוטח באלוקים, כשהוא רוצה להשיג דבר במשך ימי חייו, הוא חייב לבטוח בגורמים אחרים, כמו בני אדם, שיעורו לו להתפרנס, למצוא את בן או בת זוגו, לרפא את מכאוביו. כל סוגיה בחייו, הוא בטוח בעצמו, שיוכל לפתור על הצד הטוב ביותר. אם חסר לו כסף, הוא בטוח שיעלה לו רעיון נאנוי להשקיע באיזה עסק חדש, ואם חלילה תהיה לו בעיה עם אשתו או עם אחרים, הוא סומך על עצמו תמיד, שהוא יצליח לשכנע אותם להסכים

חובת הלבבות חלק א'
הרה"ג יגאל כהן שליט"א

בביטחון בה', עפ"י חובת הלבבות של רבנו בחיי, יש תועלת גדולה לאדם, הן לענייני העולם הזה והן לענייני העולם הבא. יהודי לא יכול לקיים את רצון ה' יתברך, אלא אם כן הוא בוטח בבוראו. ישנן כמה תועלות לביטחון בה', ואלו הם: האחד בענייני הרוחניים, שאם הוא חפץ ללכת בדרכי התורה והחסידות, יהיה לו קל יותר להשיגם, כאשר יבטח בבורא עולם, שבעצם הביטחון בו, יוכל להשיג על מנתו; והשני בעניינים הגשמיים של בני האדם, שכאשר ירצה האדם להשיג כל דבר מקנייני העולם הזה, לרבות הנאות גשמיות, אושר ושלות נפש, יהיה לו קל לעשות זאת, הודות לביטחונו בבורא עולם.

הביטחון בה' מביא לאדם מנוחת הנפש

משכנע אותנו 'רבנו בחיי', כמה כדאי לנו להיות יהודים מאמינים ובוטחים בבורא עולם, וזאת כמובן על ידי כך שלמד ונשנן את הפרק החשוב הזה הנקרא 'שער הביטחון'. אחת התועלות שיש לעובד ה' יתברך מאמונתו ומביטחונו בבורא עולם, היא מנוחת הנפש, שהביטחון שהוא בוטח באלוקיו, גורם לו שיוכל לקיים את מצוות התורה הקדושה, ולזכות בכל ענייני העולם, והרי אדם שיש לו ביטחון בה', ודאי יצליח לרבות נחת ממעשי ידיו ויחיה חיים ללא דאגות.

בדיוק כמו עבד שמשרת את אדונו וחי בביתו. הוא אינו דואג להוצאות חשמל, מים, ארנונה, קניות

פיתוח האישיות

הרב יצחק פנר שליט"א

פעמים מגיעים אליי הורים ואומרים לי: 'הרב, אתה יכול לדבר עם הבן שלי? הוא עושה כך וכך... הוא במצב כזה או אחר...'. כשאני מקשיב להורים, מתברר שהבן או הבת עצמם כלל לא רוצים להשתנות, לא מעוניינים להתנהל אחרת ולא לדבר עם אף אחד. הם נמצאים בעצם בשלב "קדם הרהור", אשר בו האדם בכלל לא מרגיש שהוא צריך להשתנות. ובשלב הזה, אם הוא מעשן, לדוגמה, גם אם יגידו לו שכל סיגריה מורידה לו בין חמש לאחת עשרה דקות מחייו, הוא יספר לך על מישוהו שהוא מכיר או שמע, שחגג לא מזמן את יום הולדתו ה-100 והוא מעשן בקטר.

בשלב זה, שלב "קדם הרהור" כאמור, האדם לא חושב על שינוי, ודאי לא מתכוון לעשות מאמץ לקראתו. ויותר מזה, גם אם שמע משהו, שכדאי מאוד שייקח לתשומת לבו - לא יחשוב שזה נורא מספיק בכדי להתאמץ ולהשתנות עבורו.

אם נשווה זאת לעולם של שמירת תורה ומצוות - זהו שלב שבו האדם ה"לא דתי" חושב כלפי האחר, שאם הדת עושה לך טוב, אז אשריך, תמשיך עם זה, אבל הדבר לא נוגע אליי ולא קשור אליי. אף על פי שהוא יהודי, הוא לא עושה את ההקשר בין התורה וציוויה לבינו. הוא יאמר משפטים כמו 'אני אדם טוב, לא עושה רע לאף אחד, ומי שחורר בתשובה, כנראה קרה לו משהו, או שהוא תמיד היה מחפש את עצמו'.

אם אתה שבע רצון מעצמך - מדוע בעצם תשתנה, או שתקשיב לביקורת? אז זהו שיסוד ההתקדמות בחיים בכלל ובעבודת השם בפרט, הוא הוא קבלת

יודע לקבל ביקורת?
תרוויח

החפץ חיים זצ"ל ממליץ על הגמרא "טובה מרדות אחת בלבו של אדם, יותר מכמה מלקויות"

התיקון" (שפתי חיים. מועדים א' עמ' 13).

הרב דסלר מסביר, כי כאשר אדם רואה חיסרון או חטא בוולת, סימן משמייים שיפשפש במעשיו, כי יש בו מעין חטא זה, כמו שהיה אצל דוד המלך אחר מעשה בת שבע, שהנביא בא אליו, וכאשר דוד פסק את דינו של העשיר, אמר לו הנביא 'אתה האיש'.

ביקורת - וישנם כמה סוגים: האחת, כשהזולת מבקר אותך. בדרך כלל זו ביקורת שנואה ביותר, אך מאידך היא לרוב נכונה, כי אינה משוחדת מחמת נגיעות עצמיות. עובד השם מתייחס אליה בתודה, כי הוא מחפש להשתפר. **מסופר שהגאון מווילנה היה מזמין את המגיד מרובנה, במיוחד כדי שיוכיחו.**

סוג אחר של ביקורת, הוא הביקורת העצמית, שאינה גורמת להתנגדות, כי היא באה ממקור עצמי. החפץ חיים זצ"ל היה ממליץ על הגמרא (ברכות ז') "**טובה מרדות אחת בלבו של אדם יותר מכמה מלקויות**", שאם התוכחה באה מן החוץ, אזי מתגבר כוח ההתנצחות, אך כאשר אדם מתבונן ומבקר את עצמו, אין לו עם מי להתנצח, ומקבל.

ככול שהאדם מבין יותר מה נדרש ממנו, הוא מסוגל לבקר את עצמו; וככול שהביקורת נוקבת וחריפה יותר, האדם יוכל לתקן את עצמו ביתר יסודיות, ולהגיע למעלות גבוהות יותר. **כי הביקורת היא אִם**

גשר צר מאוד
מה פירוש?

"איך תוכל לשבת ללמוד? בקושי סיימת 12 שנות לימוד, כיצד תוכל לפתוח גמרא?"

בנימה אישית, אשתף אתכם שכשחזרתי בתשובה, רציתי לשבת באוהלה של תורה. הוריי היקרים, שלא הצליחו לראות איך זה קורה, אמרו לי בתמימותם, 'איך תוכל לשבת ללמוד? בקושי סיימת 12 שנות לימוד, כיצד תוכל לפתוח גמרא?'. נכון. הם צודקים. אבל רק אם הייתי לבד. אך אני עם אבא שבשמיים, ולכן אני יכול הכל!

מתוך ספרו של הרב שניר גואטה, 'מראש שניר'.

שתתקשו לעמוד בניסיון, והוא יצליח. אולם בורא עולם מבקש מכם: ילדיי היקרים, אני בסך הכל רוצה לראות עד כמה אתם מוכנים להתאמץ, עד כמה אתם מוכנים לוותר בשבילי, כדי שאפעל בשבילכם!

"ואליך תשוקתו" מפרש רש"י, כי התנאי לשלשט ביצר הרע, תלוי במידת הרצון. אם תרצה, תצליח.

שמעתי משל יפה מהגאון הצדיק הרב זמיר כהן שליט"א, וכך לשונו: אם נניח בלוק עץ ארוך וצר על הרצפה ונפרסם פרס של \$1000 למי שיצליח לצעוד עליו לכל אורכו בלי ליפול, מי יעשה זאת? נכון, כמעט כל אחד! הרי הסיכויים למעידה שואפים ל-0.

כעת ניקח את אותו קרש ונצמיד אותו אל בין שני גורדי שחקים, קצהו האחד בבניין הראשון וקצהו השני בבניין האחר ולמטה תהום רובצת. וכעת פרס של \$100,000. מי יעז להסכים? נכון, אף לא בר דעת אחד! שהרי רוב הסיכויים שיפול ולו רק מהמחשבה שתתנגב אל ליבו מהפחד.

על זה אומר רבי נחמן מברסלב "כל העולם כולו גשר צר מאוד, והעיקר לא לפחד כלל". תפקידו של יצר הרע, לקחת את הניסיון, להרים אותו לגובה של גורדי שחקים ולהציג אותו כבלתי ניתן לביצוע. לגרום לך בכל דרך לחשוב לכאורה, בשביל מה לנסות?! אולם האמת והתכלית, היא 'לא לפחד כלל'. תאמץ בעצמך ותאמץ בהקב"ה שיעזור לך, ואז תצליח!

מראש שניר

הרב שניר גואטה שליט"א

יש מי שסובר, כי האנשים ה"פשוטים", שלא נולדו למשפחות בשיא הקדושה והצניעות, זו 'גריעותא' והם כביכול במקום נמוך יותר, אך לעיתים זו דווקא מעלה גדולה. יכול האדם הפשוט לשאול, מה טוב בזה? איך אתמודד מול יצר הרע? הוא כולו אש ואני בשר ודם. מי יכול עליו? אולם "**אם תיטיב שאַתָּה**" (בראשית ד, ז), אם אדם יטיב דרכיו, יוכל לנצח את יצר הרע. רק כאשר נלמד תורה, מוסר ודרך ארץ, נוכל לנצח את יצר הרע. ממשיך הפסוק ואומר: אם לא תיטיב, "**לַפְתַּח חַטָּאת רוּבִּיךָ**". אם לא תרצה לשמוע דברי תורה ומוסר, ודאי לא תצליח נגד יצה"ע, שהרי רק דבר אחד עומד לנגד עיניו, והוא להפיל אותך.

או הלכת לשיעור תורה. יפה. אולם בתום השיעור (איזה עיתוי מדויק...), אתה מקבל טלפון מחבר, שמזמין אותך למקום אסור. הוא לוחץ עליך ומשכנע, 'נו אתה בא? מחכים לך'. בליבך עוברת מחשבה 'הרגע סיימתי שיעור תורה', ואת, 'לא יודעת מה לומר... כמה מביך לטרב לחברתי המסורה, שטרחה כל כך, כדי שאבוא למסיבה'.

דעו, זהו יצר הרע בהתגלמותו. תמיד ינסה לפתות אתכם! ישכנע אתכם בכל הכוח - והכל רק כדי

אמנות התורה

הרב ראובן רועי מזרחי שליט"א

קסם אמנות היהודי

ראובן? שאל בעיניי מושפלות. "אוהה, כן ודאי, אי אפשר לשכוח", השיב. "אז איך הרב לא אמר לי כלום כל השנים האלו, ושום דבר ביחסו אלי לא השתנה?". "למה שהיחס שלי ישתנה אליך, לא הבנתי". השיב הרב והוא עדיין נראה כתוהה. "הרי הרב יודע, שאני הוא הילד שלקח את השעון. הרב לקח את זה מהתיק שהשם שלי עליו, התוודה ראובן. 'מני יקירי, הנהגת הרבי בראשו, 'האמן לי, שכאשר חיפשתי בכל התיקים, כדי לא להגיע לידי ניסיון גדול מעין זה, פשוט עצמתי את עיני'.

והנה, הודות למידותיו הנעלות של יהודי, מני היום הוא "הרב מנחם", ראש כולל עם 40 אברכים, מוסר שיעורי תורה ומזכה את הרבים. זו אומנות!

משולחנו של הרב ראובן רועי מזרחי, כולל דעת קנית ירושלים עיה"ק

אסיפת הורים עוברת, ושום דבר לא קורה. החיים ממשיכים להתנהל כרגיל. עוברת שנה ועוד שנה והנושא נשכח מכולם כאילו לא היה.

והנה, לימים, לאחר 30 שנה, רצה הקב"ה שמני יהלך ברחוב מסוים, כשמולו הוא מזהה את הרבי. 'כן. זה הרבי שלי'. מיד רץ בקריאה נרגשת: 'הרב שלום, כבוד הרב'. 'כן' משיב הרב. 'מה נשמע הרב? אני מני, למדתי אצלך בת"ת בכיתה ד' לפני 30 שנה, הרב זוכר אותי?! 'אוההה, מני, ודאי שאתה זכור לי. מה נשמע? אתה נראה מצוין. איזה יופי לראות אותך! כבר רב גדול. ישר כח! לא עוברות דקות ספורות, ומני פורץ בבכי תמרורים. 'הכל בזכותך, הרב! הכל! הרבי די נבוך, ולא ממש מבין את הסיטואציה. 'ברוך השם וכייתי להיות מלמד, אולם עד כדי כך זה משמעותי, שהוא זוקף לזכותי את כל הלימוד שלו?' 'הרב זוכר את הסיפור עם השעון של

לכתוב שורות אלו על אומנותו של האיש היהודי בעולם, נזר הבריאה, התכלית של כולנו, זה פשוט מרגש אותי. אז בואו נקדים ונתבונן בדברי רבותינו (תלמוד בבלי מסכת חולין דף פט). "אמר רבי יצחק: מאי דכתיב 'האמנם אלם צדק תדברון מישירים תשפטו בני אדם'? ושאלת הגמרא: 'מה אומנותו של אדם בעולם הזה'?"

על מנת לרכוש כל אומנות שבעולם, מוכרח האדם להשקיע את רוב חייו לפתח את הכישרים, לקנות את האמצעים, למצב לעצמו שם טוב ועוד הרבה פרטים, בכדי להתהדר בתואר 'אומן' אמיתי. זו עבודה של חיים! והגמרא אכן שואלת בעצם מהי האומנות היהודית בעולם?

"ישים עצמו כאלם!" (האמנם אלם); "יכול אף לדברי תורה? תלמוד לומר: צדק תדברון" (דברי תורה); "יכול יגיס דעתו? ת"ל מישירים תשפטו בני אדם"

אסבר לכם את האופן בדבר, על ידי סיפור אמיתי, שהתרחש בת"ת בב"ב, לפני כ-30 שנה, בכיתה ד' רגילה. אחד הילדים (ראובן) קיבל שעון מפואר מאביו שחזר מארה"ב. החברים הקיפו את ראובן והתפעלו מהשעון המיוחד. כל אחד רצה לראות, לגעת. ראובן חשש לשלמות השעון, ולכן לפני ההפסקה, כשאף אחד לא היה סביבו, הניחו בתיק ויצא. אולם אחד הילדים, מני, ראה זאת, לא יכול היה להתגבר על סקרנותו, ניגש אל התיק ולקח את השעון! חוזרים הילדים מהפסקה, ואופס. אין שעון. כולם מחפשים בכל מקום וראובן זועק בדמעות: 'הנחתי את השעון בתיק... משהו לקח לי את השעון שלי!' התקשר לאביו, המנהל התערב, כל תלמוד התורה "על הרגליים". יושב הרבי מול ילדי הכיתה קודם השיעור, ושואל: 'מישהו יודע היכן השעון?' דממה. אין תשובה. שיעור הבא, אותו הדבר, וחזור חלילה. החליט הרבי למסור שיחת מוסר ערבית בענייני ממון חברו, והדגיש כמה הדבר ברומו של עולם. בסיום, ביקש שבהפסקה, יניח הלוקח את השעון על השולחן שלו. ועדיין כלום. אין שעון. שיעור אחרון, מבקש הרבי מכל הילדים להניח את התיקים על השולחן ולצאת מהכיתה. מני (הילד שלקח את השעון) נלחץ, פניו האדימו והוא לא ידע את נפשו. לקח כמה רגעים וגמר בדעתו, שאם הרבי יבייש אותו על הגניבה ויבזה אותו מול כל הכיתה והת"ת, הוא יעזוב ולא יחזור לשם לעולם! ממילא כבר היו לו אי אילו התמודדויות עם החיים.

לאחר 15 דקות של מתח עצום, ביקש הרבי מהילדים לחזור לכיתה, והנה הוא מודיעם כי נמצא השעון באחד התיקים. ראובן, שקיבל את השעון בהתרגשות ובקול אנחה גדול, הודה מקרב לב לרבי וחזר למקומו. מאידך, מני, שהרגיש מבוש בצורה בלתי רגילה, חיכה בקוצר רוח לרבי, שינוף בו מול כולם, שהרי השם שלו היה על התיק שבו נמצא השעון, אולם השיעור מתנהל כסדרו ושום דבר לא קורה. ניגש מני אל הרבי בהפסקה, והוא בבושת פנים, נושא עיניו אל הרבי, והלה כלל לא מחמיץ פניו כנגדו. לא כועס, לא מאשים, לא מאוכזב, משהו?! התפלל מני ולא הבין פשר העניין. 'אולי הרבי מחכה ליום שישי', חשב. יום שישי הגיע, הילדים מתארגנים ליציאה לשבת, ועדיין שום סימן מהרבי. 'אולי הרבי ינוף בי באסיפת הורים', המשיך מני להרהר עם עצמו, 'גם כדי להודיע להורים שלי, הוא ודאי ממתין', אולם גם

כנס תפארת

אלול • ירושלים

יריד מעצבות לכבוד החגים

כנס חיזוק ענק

כנס סליחות בחצות

בהשתתפות גדולי מזכי הרבים ומיטב האומניות

להזמנת דוכנים חייגו 03-314-0010

מעשה מרכבה

הגאון הרב מאיר אליהו שליט"א

רמז ניכר בשם 'במדבר', ניתן לנו על אותם סודות, שיעורו לאדם שרוצה לגדול בתורה. אומרים חז"ל, שאם אדם רוצה לעשות חייל בתורה, יהיה 'במדבר זה שהכל רשין בו' (עירובין נד א). אדם שלא מקפיד על הבלי העולם הזה.

מדב"ר" כראשי תיבות:

מ-מיעוט שיחה. סִגְּ לַחֲכָמָה שְׁתִּיקָה (אבות ג יג). איך תעשה לחכמה סייג, שלא תברח ממך, כדי שתוכר היטב כל מה שלמדת? תעשה לה גדר. שתיקה. "כָּל יָמֵי גִדְלָתִי בֵּין הַחֲכָמִים, וְלֹא מִצְאֵתִי לְגוֹף טוֹב אֶלָּא שְׁתִּיקָה" (אבות א). אדם שכל היום מדבר, "קִישׁ קִישׁ קְרִיָּא" (בבא מציעא פה) על כל השטויות שבעולם: פוליטיקה, מכונניות, בתים ואנשים - המוח שלו מפוזר בכל כך הרבה עניינים. אומרים חז"ל (חולין פט): "הָאֲמָנָם אִלֵּם צְדָק תְּדַבְּרוּן...". 'האמנם' - דרשו את זה: האמנות של האדם בעולם הזה. במה יעשה לעצמו אדם אמנות? 'אלם' - יהיה כאילם. אולם בתלמוד תורה 'צדק' תדברו, היינו בעניינה של תורה, שנקראת 'צדק', תדברו.

ד - דבקות בתורה. אומרת הגמרא "וְלֹא תִמְצָא בְּאֶרֶץ הַחַיִּים" (סנהדרין קיא). לא תמצא תורה במי שמחיה עצמו עליה, אלא במי שלא נותן לעיניו שינה ולעפעפי תנומה. שאלו אנשי אלכסנדריה את רבי יהושע, מה יעשה אדם ויחיה - אמר להם

'ימות'; יהרוג את כל ענייני העולם הזה. ר'מה יעשה אדם וימות? - אמר 'יחיה'. הלומד בחדרי חדרים, בענוה, תורתו מכרות עליו בחוץ (מועד קטן). אתה עמל כאן על התורה, דבק בה, התורה תהיה דבקה בך, ותעשה לך רושם בכל תחומי החיים.

ב - ביטול עצמי. בטל עצמך לגמרי. מבזים אותך, תשתוק. אומרת הגמרא "וְאוֹהֲבֵי כִצְאֵת הַשֶּׁמֶשׁ בַּבּוֹרְתוֹ" (שבת פח, יומה כג, גיטין לו). אדם שמעליבים אותו, הוא תמיד מהנעלבים ולא מהעלובים, מהשומעים חרפתם ואינם משיבים. כל שכן בבית עם אשתך. היא תגיד משהו ויש לך מה לענות. אם אתה מתאפק ולא עונה, אתה מבטל את העצמיות שלך וזוכה לכרתה של תורה. כך בעצם זכה משה רבנו. שמע את החרפה שדיברה עליו מרים, ולא ענה. יכול היה להגיד לה שהיא בעצם מנבאה במלכות והוא אחוז באספקלריא שאינה מאירה וכו', אולם בחר בשתיקה.

ר - רצון. תוספות כותבים (כתובות סא), שמהדרך שהאדם הולך לבית המדרש, נראה שיהיה אדם גדול. עצם זה שהוא רוצה והולך ללמוד, אשריו טוב חלקו. אפילו אם הוא לא תלמיד חכם, אבל מתאוה, יושב ולומד, שוקד, סופו שיצליח.

ומי לנו גדול יותר מהרה"ג רבי מאיר אבוחצירא, שמהווה לנו דוגמה להשגות שמגיע אליהן מי שמיישם כל הנ"ל. מסופר שפעם, כשהיה הרב בדרכו עם הנהג שלו לבית אביו, הבאבא סאלי זצוק"ל, נסעה לפנייהם בפראות משאית משקאות גדולה. במהלך הנסיעה, אמר הרב לנהג 'תעקוף את המשאית ותעמוד מולה, שלא תוכל להמשיך לנסוע'. הנהג שלא הבין פשר העניין, עשה כדבריו כאמנות חכמים, נתן גז ונעמד עם רכבו בצורה שחסמה את המשאית. יצא נהג המשאית סר חוּעֵף: 'מה אתה חושב שאתה עושה? זו, אני צריך להעביר סחורות'. ניגש אליו הרב בלשון רכה: 'מחילה מכבודך, הישיר

הסוד לזיכרון פנומנאלי

במה יעשה לעצמו אדם אמנות? 'אלם' - יהיה כאילם. אולם בתלמוד תורה 'צדק תדברו', היינו בעניינה של תורה, שנקראת 'צדק', תדברו.

אליו מבט, 'אני צמא מאוד. אולי כבודו יכול להביא לי בקבוק סודה?'. 'יא חביבי', כעס נהג המשאית, 'עם כל הכבוד לך, לא מכיר אותך, אבל עצרת משאית שלמה בשביל בקבוק אחד של סודה??' המשיך וניסה הרב להניעו, תוך הצעה לתשלום עבור כל המשקאות שעל גבי המשאית, אולם הנהג עמד בשלו וסירב בכל תוקף. חזר הרב לרכב וכולם המשיכו בנסיעתם. בהגיעם לביתו של הבאבא סאלי זצוק"ל, ירד רבי מאיר ונהגו חזר חזרה. בדרכו נוכח בצדי הדרך במראה, שהשאירו מבוהל. אותה המשאית של המשקאות נראה שהתהפכה כולה, והנהג וסירב לרוב, ל"ע נהרג במקום. חזר נהג הרב באימה חרישית לבית הבאבא סאלי, ובעודו מנסה לספר לרבי דוד את שראה, השיב לו הלה: 'אני כבר יודע. האמן לי שאני לא רציני ממנו דבר, ודאי לא בקבוק סודה, אלא שראיתי שמעל גג המשאית, רוקד לו מלאך המוות. חשבתי להציל אותו, כי צדקה תציל ממוות, ומימלא אם היה מביא לי בקבוק אחד של סודה, היה ניצל וחי.

מדרשתו של הרה"ג מאיר אליהו בביה"כ מוסאיוף י-ם

חינוך ילדים

הרב אבנר קוואס שליט"א

נקדים ונחדד, מה שכולנו מבינים, הוא שבכדי לקבל רישיון נהיגה, עלינו לעבור מבחני תיאוריה ומעשי; כדי לקבל רישיון רופא, צריך ללמוד 7 שנים; כדי לקבל רישיון מורה, צריך ללמוד 4 שנים וכו'.

אם כך, אני שואל: 'לחנך ילדים - ממי קיבלנו רישיון?'

אותו מורה בביה"ס של הילדים שלכם, למד דידקטיקה, מתודיקה, פסיכולוגיה ועוד, ע"מ שיוכל לעמוד מספר שעות מול הילדים שלכם, בעוד רוב שעות היום, הילד חשוף מולכם. אם נודה על האמת, ברור לכל בר דעת, שכתוצאה מחוסר ידע, יכול ח"ו להיגרם נזק חינוכי. ויותר מזה, אפשר לומר - הורה שלא למד חינוך, אינו ספק טועה, אלא ודאי טועה. אם טעינו בבניית ארון, זה לא כ"כ נורא. אפשר לפרק ולבנות מחדש. אבל אם טעינו בחינוך הילדים, אנו מסתכנים בפגיעה בנשמה ובדורות שאחריה.

אז מהם היסודות שעליהם בונים חינוך?
אומר דוד המלך: "פְּחָצִים בְּיַד גְּבוּר כִּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים" (תהלים קכז), ובכך ממשיך את החינוך ליריית חץ. ואמנם, ביריית חץ, ישנם שלושה שלבים: (א) מתיחת היורה, ישנה שליטה, אולם מהרגע זמן שהחץ בְּיַד היורה, ישנה שליטה, אולם מהרגע שהחץ נורה, אין אפשר לצעוק לו: מינה, שמאלה, עצור! ספק שמע ספק לא שמע. וגם אם שמע מי אמר שיבצע?

עלינו לדעת, שכל זמן שהילד בגילאים שיש לנו שליטה עליו (מגיל שנה ועד 11-12), אפשר לכוון אותו, אולם אחרי כן מתחיל גיל ההתבגרות, כל שכן בדורנו, כשנכנסו וחדרו השקפות של מתירנות ופתיחות בצורה מוגזמת, שמאיצות את חוסר השליטה שלנו. מתנסוסט סביבנו מודעות 'תנו לחיות', 'העולם שייך לצעירים' וכדומה, שגורמות לאווירת החופש הזו לחדור גם לביתנו. בדיוק כפי שישנם חיידקים פיזיים, שניתן לראותם במיקרוסקופ, ישנם חיידקים מטאפיזיים, שלא ניתן לראותם, ובכללם: הלך

מי נתן לך רישיון?

הרוח ברחוב, אווירה, חברה וסלנג. אלמנטים אלה משפיעים עלינו, וכל שכן על ילדינו, אף מבלי שנרגיש.

אספר לכם מקרה, שהייתי עד לולפני שנים רבות: ראש משפחה הזמין אותי אליו להתייעצות. הלה פתח בפניי שולחן עם כל טוב: עוגות, פירות, שתיה, ולבסוף הניח לפניי בגאון קערה מלאה פיסטוקים, כשהם פתוחים לרווחה, ואני כל כך אוהב פיסטוקים. בעוד אני מהרהר איך אני מגיע אליהם, שמת לי לב שבנו בן ה-7 מתקרב לשולחן, וסוקר את כל מה שמונח עליו. הייתה לי הרגשה לא טובה לגבי הפיסטוקים, ובאמת הילד בחר דווקא בהם, עד שנשאר בקערה רק המלח והפיסטוקים הסגורים. הסתכלתי על האבא, שגם הבחין בעניין. 'הוא עוד ילד', אמר. 'מאיזה גיל הוא יפסיק בעניין להיות ילד?'. שאלתי (ובאמת, פעם התקשרה אליי אימא ואמרה שהילד שלה בועט, משתולל ומתחצף, ובמענה לשאלתי על גילו, '35' השיבה).

הורים יקרים, תמיד יהיה בינו לבין הילדים מרחק 20 שנה לפחות, ועדיין נקרא להם 'ילדים'. צריכים לדעת, כשהורים אומרים 'הוא עוד ילד', באותו רגע כתוב להם על המצח: **אין לי תאריך להתחלת החינוך.** מבחינה פסיכולוגית, במשפט זה ההורים דוחים את החינוך, ומעדיפים לא להתמודד. וכשהם מתעוררים, לדאבוננו, זה כבר מאוחר. ואם נחזור לדברי דוד המלך, במשל יריית החץ, אזי ככל שנמתח פחות את המיתר, ייפול החץ מתחת לאפנינו; אולם כשנמתח אותו היטב הדק היטב, נתרכו, נכוון - יעוף החץ רחוק! ויגרום לכם, ההורים, נחת מהילדים, הן בהיותם באמת ילדים, והן כמבוגרים.

מתוך ספרו של הרב אבנר קוואס, 'ילדנו'

סיפור אישי

הרב חיים זאיד שליט"א

ה' יתברך 'מדבר' לכל אחד ואחת מאתנו כל היום ובכל מקום, וככל שנאמין ונידבק בו, כל שכן נמסור נפש למענו, נזכה לקבל את כל העזרה הנדיבה ישירות מידי יתברך. השאלה אם אנחנו באמת מבינים שכל מה שקורה לנו, זה ישירות ממנו. כשטוב לנו, ודאי קל להבין שזה ממנו, אולם כשמשהו לא מסתדר, לרוב אנו נוטים לחפש אותו. האמנם?! אספר לכם סיפור אישי שחוויתי, שהוסיף וגרם לי להבין מעל לכל ספק את שפתו.

ערב אחד, לאחר שמסרתי שיעור בטבריה, חישבתי את הזמן, כדי שאגיע לתחנת האוטובוס כעשרים דקות לפני יציאתו לבני ברק, וכך היה. יצאתי לכיוון, ובדרכי עברתי ליד השטיבלאך המקומיים, והנה קוראים לי להשלים מניין. 'ערבית, כבודה במקומה מונח', אמרתי להם, 'אני כבר התפללתי. תיאלצו לצרף מישוהו אחר, מאחר שאני ממחר לאוטובוס'. אולם המתפללים לא הניחו: 'הרב, אין כאן אף אחד אחר מלבדך'. תחילה עוד ניסיתי להסביר את עצמי, אבל אז חשבתי "מצוה הבאה לידי אף תחמיצנה". 'מקסימום אשן על חוף הכנרת. מה כבר יכול להיות?!'.

נותרתי, אם כן, במחשבה הזו ונתרתי לבקשתם, אלא שאז התברר שלא חזן נישג לפני התיבה, כי אם פייטן, שהאריך בניגון ובסלסולים. לאט לאט הבנתי, שסביר שגם את האוטובוס האחרון אפספס. הסתיימה התפילה, ובכל זאת עשיתי פעמיים לכיוון התחנה, ולו לשם ההשתדלות. כולי האי ואולי ולהפתעתי, האוטובוס עומד מול עיני, כאילו מחכה רק לי. רצתי במהירות, תוך שאני קורא למישוהו שעמד בתחנה, ומסמן לו שיגיד לנהג להמתין רגע, אולם הלה חשב שאני קורא לו לשלום והשיב לי בחזרה.

האוטובוס יצא מהתחנה לחיים ולשלום, מותר אורי מאחוריו. נו נו, מה עושים? האוטובוס הבא, הוא קו

"וישמך ישרון ויבטע", וכך בדרכנו לב"ב, אני מקבל טלפון: 'הרב, כבר מאוחר. איך אתה חוזר?', 'סמוך עליי', אני משיב, 'הסתדרתי'. אופס. טעות בלשוני. הקב"ה דואג לי, איך אני אומר שיסמוך עליי?! ובכן, על הטעות הזו שילמתי 'במומו', איך שאומרים. תוך כדי דיבור, מקבל אותו יהודי טלפון, שהוא צריך לחזור בדחיפות לטבריה. והנה אני שוב מוצא את עצמי בתחנה ממתין לקו 840. לא הרמתי גבה. הבנתי מיד את הרמז, והצדקתי עליי את הדין. כעת מחכה לי טיול שנתי עד אמצע הלילה, או קיבלתי על עצמי לקדש שם שמיים בדרך הזו בדיוקא.

ואכן, באותו אוטובוס אחרון שעושה פעמיים שעות ארוכות, אורז עיני למראה קבוצת חיילים גדולה. וכך ישבתי וסיפרתי להם סיפורי אמונה וביטחון במשך כל הנסיעה. אמנם כיוונתי לחיילים, אולם הקב"ה דאג שכל האוטובוס, לרבות הנהג, מצאו עניין ואף מחאו כפיים בסיום. אז נכון שלא הכל הלך כפי שתכננתי, ונכון שהנסיעה התארכה לאין שיעור, אולם הסתיימה בשירת הלב 'מי שמאמין לא מפחד', ופשוט שאין עוד מלבדו.

משולחנו של הרב חיים זאיד

840, שמאריך בנסיעה, ואם אעלה עליו, אניע לת"א לפנות בוקר, ואז איך משם לב"ב?! בעודי מהרהר, עולה במוחי מחשבה על כך שבכל בוקר אנו אומרים 'ברוך שאמר והיה העולם, ברוך גזר ומקיים, ברוך משלם שכר טוב ליראיו', ואם כך, הלא אין כזה דבר בעולם, שאני עושה מצווה בהשלמת מניין, ובשל כך נותר מפסיד. בעודי מפזם לעצמי את הפסוקים, שכבר הלחנתי עליהן ניגוד משלי, עוצר בסמוך אליי רכב, ובו יהודי, שעצר לקנות פיצה בחנות הסמוכה לתחנה. הבטתי בו והבחנתי שהוא מהרהר אודות הברכה על הפיצה. 'שלום', פנה אליי הבחור שהבחין שראיתי. 'האם הרב פוסק הלכה?', שאל ואני משיב בחיוב. 'האם הרב יוכל לבחון עמי האם ברכת הפיצה הזו, היא 'מוזנות' או 'המוציא?!' 'תראה', אמרתי לו, 'אני טרוד כעת למצוא את הדרך לב"ב, ודי חסר יישוב הדעת. ייתכן שבכלל צריך לברך על הפיצה 'הגפן':). 'גם אני נוסע לב"ב. אקח אותך איתי', שימח אותי הבחור. 'כעת, אתה יכול להזמין' אמרתי. 'אחרי שנראה את הפיצה, נדע מה לברך עליה'.

והנה, לא רק שיש לי טרמפ עד הבית, אלא שאני גם מקבל פיצה חינם (וברכתה), אם הסתקרנתם, הייתה מוזנות). התענוג כמעט היה מושלם, אולם

בין הקירות הקדושים ובתפילה כשהוא היה מרגיש שהעיניים שלו נעצמות, הוא היה נעמד, כדי לא להירדם.

המשך מעמוד 5

וכיו"ב - האם הבטחת מרן מקיפה גם שעות אלו? והרב השיב לו בפה מלא, כי מטרת האכילה, השינה וכו', היא כדי שיהיה להם כוח ללמוד! ולכן ודאי שישנה שמירה. זה היה המסר העיקרי והאדיר של הרב: להתחזק בתורה, במצוות ובמעשים טובים, כי רק זה מה שישמור עלינו."

וכך, בדרכנו החוצה, נוכחנו בקבוצת האברכים (משמרת אחא"צ), ההוגים בתורה בין הקירות הקדושים וממלאים את הבית בקדושה, שמשווה לכל הנמצאים (ואנחנו בכללם) תחושה של רוגע וביטחון. זכינו לראות במו עינינו, שזה בדיוק מה ששומר עלינו. גם לאחר הסתלקותו של מרן, התורה שלו לא פוסקת לרגע, ובע"ה תמשך, תעלה ותוסיף אור והדר בחיי כל אחד ואחד מאתנו.

מה היה המסר של הרב לרור הזה שלנו, המלא באתגרים, בפחדים וכו'?" כשהולכים עם התורה - אין ממה לפחד, זו הייתה משנתו של הרב, מסר פשוט מאוד, שכל יהודי יכול להתחבר אליו. אין מושג של פחד מפני כל אדם. הרב לא חשש משום דבר, חוץ מהקדוש ברוך הוא. הן כשהייתה הקרונה, הן בזמן מבצעים צבאיים בעזה, תמיד כשאנשים הביעו פחד, הוא היה מכוון אותם אל התורה, תוך שהוא מקריץ רוגע וביטחון, ומבקש מהם להתפלל להשם יתברך. העיקר אצלו היה לעשות את רצון השם ולהקפיד על הלימוד. מבחינת הרב, כל זמן ששומרים על התורה ועל רצון הקב"ה, אין סכנות. אני זוכר שהרב, עם כל צניעותו, פעם אפילו לקח אחריות גדולה על כתפיו, במענה לדאגתו של ראש ישיבה בדרום, עת נפלו טילים סביבם. ראש הישיבה דאג ושאל גם על בני הפנימיה בזמן שאינם לומדים, היינו בשעות אכילה, שינה

פחות יציבה, ולכן, כשהיה נעמד, לאחר לילה שלם של התיקון, היינו דואגים לעמוד מאחוריו, להשגיח שלא ייפול חלילה."

מה קורה היום עם ברכות לכל אותם יהודים, שהיו עומדים כאן על המדרגות ומבקשים עצות? "אווהה. אין לזה תשובה מושלמת, אולם אני יודע, שהמון אנשים פשוט הולכים לציון של הרב, וגם משם רואים ישועות גדולות. יהודי אחד סיפר לי ממש עכשיו, שהיה לו משפט, חייבו אותו בסכום גדול של כסף ולא הייתה לו דרך לשלם. הוא התייפח על קברו של הרב, שפך את לבו בדמעות שלישי ולבסוף השאיר את המכתב של השופט על הקבר והלך. והנה, למחרת היום, התקשר אליי יהודי צדיק, שבהשגחה פרטית, גם כן היה שם בציון של הרב ונוכח במכתב. הוא שמע את כל הפרטים, הסיפור נגע ללבו והלה שילם לו את כל החוב."

חכמת נשים

הרבנית חדווה לוי

'כשצריך האדם לעלות מדרגה לדרגה...' מלמדנו רבי נחמן, 'צריך שיהיה לו ירידה קודם העלייה, כי הירידה היא תכלית העלייה'. ומוזה את יכולה להבין כמה עלייך, כמו על כל אחת ואחת מאתנו, להתחזק בעבודת ה' תדיר. יום יום, שעה שעה. לא ליפול לעולם בדעתנו מכל הנפילות והירידות שסביבנו, כי אם נחמץ ונתחזק, נזכה לראות את הירידות כעליות ואף לחזות במהפך כל הירידות לעליות גדולות.

אל תסתכלי לאחור - יש בו עבר שיטריד אותך

אל תסתכלי קדימה - יש בו עתיד שידיאג אותך

הסתכלי למעלה - כי שם יש אבא גדול שמלווה ושומר עלייך

את רוצה נחת? הן במסע והן בחנייה, הדליקי את האור מתוכך לעצמך, לבעלך, לילדייך - ומכאן לכל העולם - האור יחזור ישירות אלייך ויאיר את חייך. בדוק.

והתפארות, 'אני ואני', אלא זו שבאה לידי ביטוי בהבעת טרוניות, חוסר סיפוק, דעתנות מוקצנת, עקשנות, עצב, כעס ו'התמסכות', כמו גם מצבים של חרדות ודיכאון - כולם שורשם בגאווה. כדי למגר אותה, מלמדת אותנו התורה, שיש להתרחק מחברה רעה ותחרותית, מקנאה, משנאה ומתחרות.

כותבת התורה: 'והאספסוף אשר בקרבנו, התאוה תאָה...'. כאן התחיל הכל: האספסוף, הוא הוא שמניע את האדם לרצות כל העת את הסוף ומיד, את ה-happy end- כמו שהוא היה רוצה לראות; אותו אחד שלא רוצה לחוות את התהליך, את הדרך, את הליטוש; זה שרוצה הכל כאן ועכשיו - בכל פעם שאת מרגישה כך, סביר שהערב-רב עדיין בנפשך כנפשו של כל אדם, הוא מצויר לך סוף של ייאוש ואפס מוטיבציה להתקדמות.

לכן, כשהנפש ריקה מרוחניות, שעזרת לה להתגבר ולהתקדם, צריך להאיר בה אור, כפי שאומר בעל התניא, 'במקום שיש חושך תהיה אתה הפנס שמאיר!'

אומר הרב קוק: 'צריך שכל איש ידע ויבין, שבתוך תוכו דולק נר, ואין נרו שלו כנר חברו, ואין איש שאין לו נר. וצריך שכל איש ידע ויבין, שעליו לעמול ולגלות את אור הנר ברבים, להדליקו לאבוקה גדולה ולהאיר את העולם כולו.'

חז"ל מלמדים שהדלקת המנורה, רומזת על שיטת העצמה אישית האמורה לגרום לנו לרצות להדליק את שלהבת האמונה מתוך עצמינו. אז מה מונע ממך לראות את האור הזה, את שואלת? תלונות ומענות. חוסר סיפוק וכן, גם גאווה.

דעי כי להתלונן - זה לשחק באש! כי מי שמתלוננת - מסתכנת. ככתוב: 'ויהי העם כמתאננים רע באזני יהוה וישמע יהוה ויחר אפו'; השתדלי להימנע משימוש במילה 'אין' (חץ מאין עוד מלבדו, או אין ייאוש בעולם כלל ☺), כי 'ועתה נפְּשֵׁנו יבְּשֵׁה, אֵין כָּל-בְּלִתֵּי'.

אני אגלה לך סוד: מי שאין לה את השם - אין לה כלום, ולעולם לא יהיה לה - כי תמיד תרגיש חיסרון, אך מי שיש לה את השם - יש לה הכל!

מי שמרגישה שאין לה מספיק, או לא נותנים לה מספיק - כאן זו היא לא אחרת מנימה של גאווה.

עכשיו שימי לב, גאווה זו לאו דווקא שחצנות

בריאות הגוף והנפש

הרבנית ר.ב, יעצת חזונה ובריאות

לאורך כל ההיסטוריה, סייעו הגלים האלקטרומגנטיים, שנוצרו על ידי השמש, שברא השם יתברך ברב רחמיו, לקיומם הבריא של בני האדם, בעלי החיים והצמחים. למעשה, השמש היא מקור האנרגיה הטבעי של כדור הארץ, והיא היא המספקת את הכמות המושלמת של האנרגיה, הנצרכת לקיום הימנעות מחשיפה לקרנייה, מהווה את אחד מגורמי הסיכון לתמותה מסרטן בארה"ב. ואמנם, ניתן למנוע את הסיכון בע"ה באמצעות חשיפה לשמש בצורה מבוקרת - 20 דקות ביום - ובכך להעלות את רמת הוויטמין D, שמיוצר בגוף, בתגובה לחשיפה קבועה לשמש. ויטמין זה מועיל להמוץ תהליכים בגוף, לרבות חיזוק מערכת החיסון והעצמות, מניעת מחלות לב ועוד.

החשיפה המבוקרת לשמש, מסוף המאה ה-19 ועד לתחילת המאה ה-20, הייתה הטיפול המומלץ למחלות רבות, ובכללם: דלקות, לחץ דם גבוה, איוון סכרת, הפחתת רמת כולסטרול ועוד. מחקריו של ד"ר נילס פינסן, שזכה בשנת 1903 בפרס נובל על הטיפול שלו בשחפת, באמצעות אור אולטר סגול, עולה כי שהייה בשמש בשעות הבוקר המוקדמת, בשילוב עם תזונה נכונה, שווה החלמה מופלאה ומושלמת משחפת, כמו גם ממחלות נוספות. צורת הטיפול הזה, זכתה בשעתו לכותרות מרעישות, ומה שהפיתע את הקהילה הרפואית, הייתה העובדה שקרני השמש המרפאות לא הועילו כאשר החולים הרכיבו משקפי שמש, משמע שהמשקפיים חוסמות את הקרניים החשובות ביותר שהגוף זקוק להן.

לכן, בואו נשמר את המתנות שנתן לנו השם יתברך בגופינו, ונקפיד על הדקות המופלאות האלו מול קרני השמש המחוללות פלאים.

בשבב ובהודיה לקב"ה, אני שוב זוכה להיפגש' אתכן במדור במיוחד במינו בעלון 'תפארת', בו אעלה על הכתב מידע חשוב, המשפיע באופן ישיר על הבריאות והתפקוד היום יומי שלנו במסע החיים, חיי תורה ועבודת השם, שהרי מוטלת עלינו האחריות לעשות זאת במקסימום כח ושמחה, כפי שנאמר בתלמוד ירושלמי: 'השעים ותשע.. בפשיעה ואחד בידי שמיים' (שבת יד). מפרש המדרש, כי אלה שאינם נשמרים מדבר שמזיק להם, הם פושעים בעצמם. הרי לנו דברים ברורים, שאין אדם יכול לפטור את עצמו מחובת שמירת בריאותו, בטענה שהכל בידי שמיים.

אם רק נתבונן, ניתן לראות את ה' בתוכנו, ככתוב: 'מבשרי אחזה אלוקה' (איוב יט), להתפעל מעוצמת ההשגחה והניסים הרבים המתחוללים תדיר בגופנו: הלב, שמזרים 5 ליטר דם בדקה לכל הגוף, ומספק את החמצן לכל התאים; הכליות, שמסננות את הדם, כאשר 1,800 ליטר דם עוברים דרכו ביממה; הכבד, שמייצר 500 פונקציות לדקה, ומהווה מעין מעבדה ביו-כימית לגוף וכו'. מדהים!

והנה חלף האביב והקיץ בפתח עם השמש בשיא עוצמתה. אמנם רובנו בורחות ממנה ומקרניה החמות, אולם כעת נבין עם אילו מתנות וכח ריפוי מדהימים היא מגיחה אלינו. כמו שמצינו אצל יעקב אבינו, שהשם הוציא לו שמש, כדי לרפא לו את הירך; שנפגע עת התאבק עם המלאך (שרו של עשיו). פירש רש"י, כי 'שמש צדקה ומרפא בכנפיה' (מלאכי ג, כ).

חשוב שתדענה, כי השמש אינה מזיקה, אלא אם נחשפים אליה לפרק זמן ארוך מדי (בפרט בשעות הקיץ 10:00-15:00). תכונת אור השמש מחזקת את מערכת החיסון, והחשיפה של הגוף לאורה האולטרה סגול UV המטהה, מאפשרת לנו לשלוט בכניסתם של חיידקים, קרדית האבק, עובש ווירוסים רבים לגופנו.

רוצה להבין יותר ולהתחזק, אבל

אין לך חבר?

ללמוד איתו תורה

מהיום בע"ה אתה מסודר!

תגיד לנו מי אתה
ואנחנו נתאים לך את חברך

מוסר

חיזוק

הלכה

תורה ומדע

ביטחון ואמונה

ללימוד תורה בזמנך הפנוי
וכדרך הנוחה לך:

בכולל

בטלפון

בזום וואטסאפ

דבר איתנו 03-314-00-10

למה להסתפק
בעונג קריאת
חכמת הנשים
בעלון, אם אפשר

להזמין את
הרבנית אלי"ך. קל

הקדישי לעצמך ערב לישועה!
חוויה לתפארת אצלך בסלון

מסוגל בע"ה לכל שחשקה נפשך

הזמיני חברות / משפחה

התקשרי עוד היום

03-314-00-10

מצוות השבת אבדה

'מה פרוש?!' שאל ר' דניאל. עינינו רואות עזים ולא תרנגולות.

'אתה צודק', הסביר לו רבי חנינא. 'כשמצאנו את התרנגולות ושמרנו אותם עד שתחזור, הימים התארכו, והם התרבו כל כך, עד שמלאו את כל הבית. לכן, מכרנו את התרנגולות וקנינו במקומם עזים יקרות, שגם הם התרבו והפכו לעדר ממש. קעת כלן שיכות לה. קח אותן.' התרגש ר' דניאל, אמר תודה רבה ויצא לדרך בשמחה, אולם שמחתו של רבי חנינא ושל הרבנית המסורה, הייתה גדולה יותר, שזכו לקיים מצוות השבת אבדה.

לא פעם גם אנחנו מוצאים אבדה, וברוב הפעמים יצר הרע מניע אותנו לחשוב, שזה מאמץ גדול עבורנו, ודאי מישוהו אחר ידאג לה. בואו נלמד מרבי חנינא ומרבנית, שלמרות הלכלוך, הצפיפות וההרס שגרמו התרנגולות, קימו את המצוה ואף בהדורה.

ומהביצים יצאו אפרוחים חמודים, שגדלו והפכו אף הם לתרנגולים. כך היה והם התרבו והלכו, ובביתו של רבי חנינא עשרות תרנגולים אוכלים, שותים, מתרבים ומלכלכים, עד שבני הבית לא מצאו לעצמם מקום.

'אקח את התרנגולים', אמר רבי חנינא לאשתו, 'אמפר אותם בשוק, ובכסף שנקבל, נקנה עזים. אם יחזר בעל האבדה, הוא יקבל חזרה את העזים.'

כעבור זמן מה, עבר ר' דניאל ליד ביתו של רבי חנינא, והוא עם חברו. 'כאן ממש לפני המון זמן, שכחתי את התרנגולות שלי', שתף אותו. רבי חנינא שמע את הדברים מחלון ביתו, ומיד קם ויצא אליהם.

'האם תוכל למסר לי סימנים על התרנגולות ששכחת כאן?' שאל רבי חנינא את ר' דניאל. 'כן, ודאי', השיב ותאר במדויק את החושים שהיו לרגליהם.

'הכנסו נא לביתי', הזמין רבי חנינא, ובעודו מצביע על העזים, מבשר להם בקול נרגש: 'הנה התרנגולות שלך!'

על אם הדרך, התהלך לו יהודי בשם ר' דניאל, ובניו תרנגולות, שלא הפסיקו לקפץ ולעוף אותו. ראה מולו בית עם חצר, והחליט לנוח שם. הניח את התרנגולות לידו והתמננם מעט, אולם פשהתעורר, הלך לדרך ושכח את התרנגולות בחצר, שהיתה שנית לביתו של רבי חנינא בן הוסא.

כשיצאה הרבנית מביתה לחצר, הבחינה בתרנגולות העזובות. 'הוי.. פיצד הגיעו תרנגולות לחצר שלנו?' תהתה ורצה לספר לרבי חנינא, שישב בהרגלו ולמד תורה.

'הכניסי אותן הביתה', אמר לה רבי חנינא, 'ודאי יחזר עוד מעט מי שאבדן'. וכך היה. הרבנית הצדקת טפלה בהן באהבה ובמסירות רבה, מאכילה ומשקה אותם ואף מדברת ללבם. התרנגולות מטבען גרמו ללכלוך בבית ובחצר, אולם זה לא הרתע את הרבנית, שדאגה לנקות אחריהם מבלי להתלונן. היא ידעה שהיא מקימת רצון בעלה ורצון הקב"ה, שצוה להשיב אבדה לבעליה.

ברבות הימים, הטילו התרנגולות ביצים,

מצאו 10 ההבדלים

תשבץ

מס' 1

	5		4		3		2		1	
	8							7	6	
		11	10					9		
14			13						12	
	18	17			16				15	
			20				19			
				23				22	21	
		27	26	25					24	
			30		29	28				
				34				33	32	31
									35	
		37					36			
										38

מאונך

- (1) גלי קול חוזרים
- (2) מ-70 שמוניה של ירושלים
- (3) כינויו של הרד"ג שלמה יהודה בארי שליט"א
- (4) משתמש בצבעים
- (5) במגילה זו נהוג לקרוא בחג השבועות
- (7) מספר עיקרי האמונה היהודית
- (11) לא עקיף
- (12) סדרת הספרים של המקובל
- הרה"ג יצחק בצרי שליט"א
- (14) מדרוך הלכות לשון הרע נכתב על ידו
- (18) בוגמטריה 18
- (20) יידי, עמית
- (22) נחשול
- (26) מספר שבועות ספירת העומר
- (27) ממצאי הטלפון (מ)
- (28) נקטף, הוצא ממקום גידולו
- (29) השני למישהו או למשהו
- (32) גדול הפרשנים, רבי שלמה יצחקי זצוק"ל (ר"ח)
- (33) לא עקום
- (34) אחד מסממני הקטורת
- (37) מקווה מים גדול

מאוזן

- (2) כינוי לחג השבועות במקרא
- (6) דג את הרגים (ח)
- (8) האות V
- (9) קיבוץ במזרח עמק החולה
- (10) משכן מגורים
- (13) פרפרים קטנים
- (15) שטח מים גדול המוקף יבשה
- (16) לא קשה
- (17) ללא נעליים
- (19) אבי האבא
- (20) חלק מכורר כעין שן חדה
- (21) ישמח, יעלח
- (23) מזרים את הדם לכל הגוף
- (24) הצלע שלי, "... ומצודקתי"
- (25) כינויו של רבי שמעון בר יוחאי זצוק"ל (ר"ח)
- (28) הלך לישון, לן
- (30) ללא, בלעדי
- (31) מצווה לאמרה בכל יום פעמיים
- (35) שמה, צוהל
- (36) לעצמנו
- (38) מקור הפסוק "דבש וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנְךָ"

בין הפותרים נכונה, יוגרל קורקינט חשמלי

את הפתרונות לתשבץ ו/או לחידה יש לשלוח למערכת erez@torahvoice.org

קרטיב ריאות

- המצרכים ל-4-5 קרטיבים בריאותיים ומרעננים:
- 1 כוס תות קפוא
  - 1 כוס מנגו קפוא
  - 1 כוס אוכמניות כחולות קפוא
  - 1 כוס חלב שקדים / שיבולת שוער
  - 1 כף שקדיה (שקדים טחונים בכבישה קרה)

אופן ההכנה

יש לטחון את כל המצרכים יחד בבלנדר עד לקבלת המרקם הנכון. כשייק מרענן: ניתן כבר ליהנות ממנו בשלב זה. כקרטיב: יש להעביר את הבלילה לכוסיות קטנות או לתבניות קרטיב ולהכניס למקפיא (רצוי ללילה שלם)

חידה למחשבה

מילה אחת. שאם אתם הוגים בעלמת

נופש לתפארת

Artinshore

אתם והרב פנגר אחד
על אחד כל השבת

כינר טבריה

שבת פרשת פנחס
יח'-יט' תמוז 7-8.7

הרב יצחק פנגר • הרב רועי מזרחי •
שבת שלמה של העצמה,
זוגיות ופיתוח האישיות

כל הסודות לאושר בנישואין
ונחת מהילדים

לאונרדו ירושלים

שבת פרשת חוקת
ד'-ה' תמוז 23-24.6

הרב אבנר קוואס • המקובל הרב יצחק בצרי •
ישירות מהמומחה בתחום
יצוות יעוצי הארגון

חג השבועות
טבעי שמתחדשים בשבועות
בחוויה משפחתית

צפורי בכפר חפץ חיים

חג השבועות
ה'-ז' סיון 25-27.5

הרב מאיר שוורץ •
הרב רועי מזרחי •
החזן יחיאל ליכטינגר

האמנית והרבנית
חדווה לוי

-
הרצאות מרתקות
עם טובי המרצים
-
פעילות
לילדים
-
חדרים
מפנקים
-
ארוחות למהדרין
כיד המלך

הבטיחו מקומכם עמנו
03-314-0010
☎ **053-36-23456**

תפארת